

Kayah Li (Western Red Karen) Language Lessons

by
H. Anne Helgerson

Orig. Technical Paper # 36
Payap University

September 1998

Revised & Updated by Khu Hte Reh October 2009

Kayah Li (Western Red Karen) Language Lessons

by
H. Anne Helgerson

Orig. Technical Paper # 36
Payap University

September 1998

Revised & Updated by Khu Hte Reh October 2009

Abstract

This book presents a structured series of language learning lessons intended to help a person to systematically learn the Kayah Li (Western Red Karen/Karenni) language. Each lesson contains a dialogue, grammar and vocabulary drills, lesson vocabulary and additional phrases and vocabulary.

The lessons are preceded by an introduction which presents the essential aspects of Kayah phonology, a knowledge of which would be helpful to those using the lessons. The unique orthography used by the Kayah people themselves is also introduced for those who would like to explore this area further.

Notes on Language and People Terms:

Karenni (Karen-red) refers to all the minority people groups who are from Karenni State (renamed to Kayah State) in Myanmar. **Kayah** refers to the largest of the minority groups and is the name that the Kayah use to refer to themselves as well as their language. The Kayah speak different dialects of the Kayah Li (red) language. In this book, the Western dialect of the Kayah language will be taught which in English is referred to as **Western Red Karen**.

Table of contents

Foreword	1
Introduction	2
Linguistic background	2
Kayah (W. Red Karen) phonology	2
Kayah (W. Red Karen) orthography	4
Lesson 1: Greetings	7
Lesson 2: Learning to speak Kayah (W. Red Karen)	9
Lesson 3: Family	11
Lesson 4: Occupations	14
Lesson 5: A visit	16
Lesson 6: At the market	19
Lesson 7: Looking for someone	22
Lesson 8: The weather	25
Lesson 9: Cooking food	28
Lesson 10: Sickness	31
Lesson 11: Weaving	34
Lesson 12: Clothing	37
Lesson 13: Tending animals	40
Lesson 14: Planting a garden	43
Lesson 15: Fishing	46
Lesson 16: Hunting	49
Lesson 17: Building a house	52
Lesson 18: School	55

Foreword

Purpose of the Language Lessons

These language lessons will be useful to anyone wishing to study or learn the Kayah (Western Red Karen) language. In order to use these lessons, a basic knowledge of English is required, as well as the ability to read phonetic script (IPA - International Phonetic Alphabet). Additionally, these lessons could be used by a speaker/reader of Kayah to improve his or her English skills.

A further purpose of these language lessons is to contribute to the body of knowledge about the Kayah language.

Research Methodology

The basic language-learning phrases, dialogues, sentence patterns and drills were originally elicited from a native speaker of Kayah residing in Chiang Mai. The phrases, dialogues and terms were checked at different stages for spelling, naturalness and accuracy by a number of native language speakers who have advanced literacy skills.

Abbreviations

The following abbreviations are used in the language lessons:

<i>sing.</i>	singular
<i>lit.</i>	literally
<i>clsf.</i>	classifier
<i>colloq.</i>	colloquial use, common speech
<i>form.</i>	formal use, used in writing more than speaking

Introduction

1. Linguistic background¹

The Kayah language is a Central Karenic language. It is spoken in Kayah State of Myanmar and in Mae Hong Son province of northwest Thailand. The number of Kayah people is estimated to be 210,000 (Grimes 1996).

2. Kayah Phonology

Syllable structure

There are four syllable types in Kayah: V, CV, CCV and CCCV. The CV syllable pattern is the most common. Tones occur on the nucleus of the syllable, as does breathiness. A single diphthong /ua̯/ is treated as one vowel.

Words in Kayah can be one, two or three syllables long. Compound words are also fairly common.

Consonants:

		Bilabial	Labio-Dental	Dental	Alveolar	Post-Alveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Glottal
Plosive	voiceless	p			t				k	
	voiceless aspirated	p ^h			t ^h				k ^h	
	voiced	b			d					
Fricative	voiceless			(θ)	s ^h	ʃ	ʂ		x	h
	voiced		v		z					
Affricate	voiced							tʃ		
Nasal	voiced	m			n			ɲ	ŋ	
Tap					r					
Lateral					l					
Approximant		w						j		

Note: /ɲ/ is considered by Mr. Hte Reh to be an allophone of /ŋ/. However, since the Kayah separate these two elements in their own orthography, I have treated them as separate for this research.

¹ much of the information in this introduction comes from Mr. Hte Reh 1995.

Consonant clusters

The following consonant clusters are found in Kayah:

	kj-	kw-		pj-	pw-	s ^h j-	s ^h w-
kl-	klj-	klw-	pl-	plj-	plw-	zj-	
kr-	krj-	krw-	pr-	prj-	prw-	ʃj-	ʃw-
						vj-	
	k ^h j-	k ^h w-		p ^h j-	p ^h w-	ɕj-	ɕw-
	tj-	tw-		bj-	bw-		
	t ^h j-	t ^h w-				rj-	rw-
	dj-	dw-		nj-	nw-	lj-	lw-
				mj-	mw-		jw-
				ŋj-		hj-	

Vowels:

	Front		Central		Back	
	unround	round	unround	round	unround	round
Close	i				ɯ	u
Close-mid	e		ə			o
Open-mid	ɛ					ɔ
Open			a			

There is also a diphthong /ɯə/ which is treated as a single vowel.

All vowels, including the diphthong, have a breathy counterpart. These are written phonetically using the subscript umlaut, for example: /a̰/ /ə̰/ /ɔ̰/ /ɯə̰/

Tone

Kayah has four tones which will be marked as follows:

low (1)

mid (3)

high-mid (unmarked)

3. Kayah Orthography

The Kayah orthography was first designed by Mr. Thae Bu Phae, a Kayah leader, in the late 1950's.

Consonants:

က	/k/	ပ	/p ^h /	ဟ	/h/	င	/ŋ/
ခ	/k ^h /	ဘ	/b/	ဗ	/v/	တ	/t/
ဇ	/t/	ဇာ	/s/	ဒ	/z/	လ	/l/
ည	/t ^h /	ဆ	/s ^h /	မ	/m/	ဝ	/w/
ဃ	/d/	ဏ	/dʒ/	န	/n/	ယ	/j/
ဉ	/p/	ဋ	/θ/	ဉ	/ɲ/		

Notes:

There are two additional symbols used. The symbol “က” is used for the sound of “g” in some loan words. Most often this symbol is used as part of a vowel symbol (see next section).

The symbol “ဆ” is used for the sound “s” found in loan words.

Vowels:

အ	/a/	ဓ	/o/	ဧ	/u/
ဩ	/ə/	ဧ	/ɯ/	ဧ	/e/
ဩ	/i/	ဧ	/ɛ/	ဧ	/ɔ/

In the Kayah orthography, breathiness is written by placing “ဟ” (also used as “h”) before the vowel that is breathy. For example: ဧဟဧ /nɛ^h/ ‘you’.

The non-breathy version of /ɯə/ is written in the following way:

The non-breathy version of /ɯə/ is written in the following way:

consonant + ဣ

for example: ဧဣ /nɯə¹/ ‘that’.

The breathy version /pʰə/ is written in the following way:

examples:

consonant + պիւ	բեյիւ /pʰə/ ‘older sibling’
consonant + պիւ	ընեյիւ /o ¹ kʰə/ ‘to rest’

Consonant clusters

cluster			breathy counterpart			cluster			breathy counterpart			cluster			breathy counterpart		
kl-	ռը-	ռըբ-	kj-	ռտ-	ռբտ-	kw-	ռեն-	ռբեյ-	klw-	ռըն-	ռընբ-	krw-	ռրեն-	ռրեյ-			
kr-	ռր-	ռրբ-	klj-	ռըտ-	ռըբտ-				krj-	ռրտ-	ռրբտ-						
pl-	բը-	բըբ-	pj-	բտ-	բբտ-	pw-	բեն-	բբեյ-	plw-	բըն-	բընբ-	prw-	բրեն-	բրեյ-			
pr-	բր-	բրբ-	plj-	բըտ-	բըբտ-				prj-	բրտ-	բրբտ-						
k ^h j-	թտ-	-	nj-	ճտ-	ճբտ-	s ^h j-	ստ-	-									
k ^h w-	թեն-	-	nw-	ճեն-	ճբեյ-	s ^h w-	սեն-	-									
tj-	ճտ-	-	mj-	մտ-	մբտ-	θj-	ցտ-	-									
tw-	ճեն-	-	mw-	մեն-	մբեյ-	θw-	ցեն-	-									
t ^h j-	ժտ-	-	ηj-	ժտ-	-												
t ^h w-	ժեն-	-															
dj-	ջտ-	-	rj-	րտ-	րբտ-												
dw-	ջեն-	-	rw-	րեն-	րբեյ-												
p ^h j-	բտ-	-	lj-	լտ-	լբտ-												
p ^h w-	բեն-	-	lw-	լեն-	լբեյ-												
bj-	նտ-	-															
bw-	նեն-	-															

Note that “բ”, used to indicate breathiness, is usually placed directly before the vowel it modifies. An exception is when “տ” /j/ is the second or third letter in a cluster. In this case, “տ” is written between the “բ” and the vowel.

Tones:

The four tones are written in the following way in the Kayah orthography. The vowel “ɛ” /a/ is used as an example.

low	ɛ̀
mid	ɛ̃
high mid	unmarked
high	ɛ̂

Lesson 1: Greetings

1.1 Dialogue

A.	Hello.	tɕ ¹ rjabɕ ¹ nɕ ¹	គុយឿរ្យាចក្រ គុយឿ
B.	Have you finished eating?	nɕ ¹ e ¹ t ^h ʋə ³ ho ɕ ³	គុយឿ ឪ បហ្ម យឺ យុយឿ ?
A.	I've finished eating.	e ¹ t ^h ʋə ³ ho	ឪ បហ្ម យឺ
B.	Where are you going?	nɕ ¹ dʒwə bite ³	គុយឿ និហ ក្នុង ?
A.	I'm going traveling for fun/visiting.	va ³ dʒwə o ¹ le ³ prɛ	មឿ និហ ឱលឺ ឡេ
	I'm going now.	dʒwə ho	និហ យឺ

1.2 Drills

Drill 1:

I am going visiting.	va³ dʒwə o¹le³	មឿ និហ ឱលឺ
to the village.	də do ³	នហ ឌឺ
to town.	də vi ³ ku ³	នហ មុយគុយឺ
to the forest.	də mi ¹ kle ³	នហ មុយគុយឺ

Drill 2:

I am eating (rice).	va³ e¹ (di³)	មឿ ឪ (ឌឺ)
going.	dʒwə	និហ
bathing.	i ¹ lʋə t ^h je ³	ខុយយុយ បហឺ

1.3 Lesson vocabulary

I	va ³	ម្ល៉េ	to; at	də	ឧ
you (<i>sing.</i>)	nɛ ¹	ន្តម្ល៉េ	village	dɔ ³	ឆ្នំ
to go; walk	dʒwə	ណិហុ	town	vi ³ ku ³	មហន្តរាជ្ជ
to walk for fun; go visiting	dʒwə o ¹ le ³	ណិហុ ម្ល៉េ	jungle	mi ¹ kle ³	មហន្តរាជ្ជ
to eat (<i>lit. to eat rice</i>)	e ¹ di ³	ម្ល៉េ ឆ្នំ	question marker	ɛ ³	ម្ល៉េ
to bathe	i ¹ lɿwə t ^h je ³	ឆ្នំម្ល៉េ ឃ្លាត	where	bite ³	រាជ្ជ
			already	hɔ / t ^h wə ³ hɔ	ម្ល៉េ / ឃ្លាត ម្ល៉េ

1.4 Additional phrases

Hello (<i>to more than one person</i>)	tɛ ¹ rjabe ¹ θi ³	ស្រីម្ល៉េ ឆ្នំ
See you tomorrow.	mjat ^h je ¹ s ^h jepa ¹ ro ³	ឃ្លាត ឆ្នំ ឆ្នាំ ឆ្នាំ
How are you?	nɛ ¹ o ¹ mɔ ¹ o ¹ rja ɛ ³	ន្តម្ល៉េ ម្ល៉េ ម្ល៉េ ម្ល៉េ ?
I am fine.	va ³ o ¹ mɔ ¹ o ¹ rja prɛ	ម្ល៉េ ម្ល៉េ ម្ល៉េ ឆ្នំ
Thank you	tɛ ¹ bwi	ស្រីម្ល៉េ

Lesson 2: Learning to speak Red Karen

2.1 Dialogue

A.	Can you speak Red Karen?	nɛ̃¹ hebe¹dʒjə ka'ja³li¹ ɲõ ɛ̃³	នុយង្គ ម៉ឺនកន្លែនិយមន រាជហត្ថលេខា ចម្រ ម៉ម៉ង្គ ?
B.	I can speak a little	va³ hebe¹dʒjə ta'ki¹ pre	មង្គ ម៉ឺនកន្លែនិយមន គន្លាភាព ទេរ៉េ
A.	Is Red Karen difficult to speak?	hebe¹ ka'ja³li¹ ɲõ a'pjã ɛ̃³	ម៉ឺនកន្លែ រាជហត្ថលេខា ចម្រ ឲ្យខ្មោច ម៉ម៉ង្គ
B.	It's not difficult.	a'pjã na to¹	ឲ្យខ្មោច គុន គុន
A.	From what country do you come?	nɛ̃¹ o'də kə bite³	នុយង្គ ឲ្យខ្មោច រាជ រាជ គុន ?
B.	I come from Canada.	va³ o'də kʰɛnɛ¹da¹	មង្គ ឲ្យខ្មោច ម៉ឺនកន្លែនិយមន
A.	Where do you live?	nɛ̃¹ o¹ bite³	នុយង្គ ឲ្យ រាជ គុន ?
B.	I am living in Chiang Mai	va³ o'də ki¹ma³	មង្គ ឲ្យខ្មោច រាជ គុន
A.	I'm going back now.	ka¹ ho	រាជ ម៉ឺន
B.	See you again sometime.	mjatʰje¹ no¹ pə pa³	ឃើញឃើញ គុន ឲ្យខ្មោច ឲ្យខ្មោច

2.2 Drills

Drill 1:

Can you speak Red Karen?	nɛ̃¹ hebe¹ dʒjə ka'ja³li¹ ɲõ ɛ̃³	នុយង្គ ម៉ឺនកន្លែ និយមន រាជហត្ថលេខា ចម្រ ម៉ម៉ង្គ ?
read	nɛ̃¹ hə dʒjə ka'ja³li¹ a'li¹ ɛ̃³	នុយង្គ អេ ឲ្យខ្មោច រាជហត្ថលេខា ឲ្យខ្មោច ម៉ម៉ង្គ ?
write	nɛ̃¹ ra³ dʒjə ka'ja³li¹ li'plo¹ ɛ̃³	នុយង្គ រាជ រាជ និយមន រាជហត្ថលេខា លេខា ម៉ម៉ង្គ ?

Drill 2:

I can speak a little.	va³ hebe¹ dʒjə ta'ki¹ pre	មង្គ ម៉ឺនកន្លែ និយមន គន្លាភាព ទេរ៉េ
read	hə	ម៉ម៉ង្គ
write	ra³	រាជ

Drill 3:

I can't speak Red Karen.	va ³ hebe ¹ dzja ka ¹ ja ³ li ¹ ɲo to ¹	មេ ម៉េង រីហុន ភេហន្ត្រយុខ ចម គេ
read	va ³ he dzja ka ¹ ja ³ li ¹ a ¹ li ¹ to ¹	មេ មុ រីហុន ភេហន្ត្រយុខ ឡុខ គេ
write	va ³ ra ³ dzja ka ¹ ja ³ li ¹ li ¹ plo ¹ to ¹	មេ រេ រីហុន ភេហន្ត្រយុខ លុខឡើ គេ

2.3 Lesson vocabulary

to speak	hebe ¹	ម៉េង	just; only	pre	េរេ
to read	he	មុ	negative	to ¹	គេ
to write	ra ³	រេ	few; a little	ta ¹ ki ¹	គេភខ
to be able to	dzja	រីហុន	difficult	a ¹ pja	ឡេហុន
to see	mjat ^h je ¹	មហេជ្រង	country	ke	ភម៉េ
later	no ¹	នេ	Red Karen language	ka ¹ ja ³ li ¹ ɲo	ភេហន្ត្រយុខ ចម
again	po	ឡេ	Red Karen alphabet	ka ¹ ja ³ li ¹ a ¹ li ¹	ភេហន្ត្រយុខ ឡុខ
to return; go back	ka ¹	ភម៉េ	Red Karen letters, words	ka ¹ ja ³ li ¹ li ¹ plo ¹	ភេហន្ត្រយុខ លុខឡើ
to be; have; live	o ¹	ឡ			

2.4 Additional phrases

Please speak slowly.	k ^h jaθedo ³ hebe ¹ zo ³ ta ¹ ki ¹	មហេចេដេ ម៉េង រេដេ គេភខ
Please say it again.	k ^h jaθedo ³ he po tə ^h ɯ ¹	មហេចេដេ ម៉េ ឡេ គេម៉េ
I don't understand clearly.	va ³ θeɲe ³ tɔ ³ pluto ¹	មេ ចេដេ គេម៉េឡើគេ
How is it said?	he p ^h ute ³	ម៉េ រីដេ ?
Did I say it correctly?	va ³ he a ¹ to ³ ɲ ³	មេ ម៉េ ឡេ ម៉េ ?
Yes, it was correct.	a ¹ to ³	ឡេ
No, it was not correct.	a ¹ to ³ to ¹	ឡេគេ

Lesson 3: Family

3.1 Dialogue

A.	What is your name?	nɛ̃¹ mwiː³ na u³pe³	នរណា ឈ្មោះ របស់ អ្នក ?
B.	My name is ____.	va³ mwiː³ na _____	ឈ្មោះ របស់ អ្នក _____
A.	Are you married?	nɛ̃¹ kʰo³mɛ̃³ tʰwə³ ho ɛ̃³	តើ អ្នក បាន រៀប ការ រួច រយៈ ទេ ?
B.	No, I'm not married.	va³ kʰomɛ̃³ hito¹	ទេ មិន បាន ទេ យប់ ទេ
A.	How many siblings
(including yourself) do you
have?	nɛ̃¹ pʰəvjɑ̃ o¹ ba prɛ̃¹ te³	តើ មាន ប្អូន ប្អូន ប្រុស ឬ ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស ?
B.	I have two siblings.	va³ pʰəvjɑ̃ o¹ nje³ prɛ̃¹	ទេ មាន ប្អូន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស
	I have one older brother.	va³ vjɑ̃ prɛ̃¹kʰu³ o¹ tə¹prɛ̃¹
prɛ̃	ទេ មាន ប្អូន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស
	I have no sisters.	va³ pʰəvjɑ̃ prɛ̃¹mo¹ o¹to¹	ទេ មាន ប្អូន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស
A.	Where is your brother living
now?	kʰo³na nɛ̃¹ vjɑ̃ prɛ̃¹kʰu³ o¹
bite³	ប្អូន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស ?
B.	My brother lives in Canada.	va³ vjɑ̃ prɛ̃¹kʰu³ o¹
də kʰɛ̃ne¹da¹	ទេ មាន ប្អូន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស
	He is married.	a¹ kʰo³mɛ̃³ tʰwə³ho	ទេ បាន រៀប ការ រួច រយៈ ទេ
	He has two children.	a¹ pʰu o¹ nje³ prɛ̃¹ prɛ̃	ទេ មាន ប្អូន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស

3.2 Drills

Drill 1:

Do you have a/an	younger sister?	nɛ̃¹ pʰə prɛ̃¹mo¹ o¹ ɛ̃³	តើ មាន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស ប្រុស ?
	older sister?	vjɑ̃ prɛ̃¹mo¹	មាន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស
	younger
brother?	pʰə prɛ̃¹kʰu³	មាន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស
	older brother?	vjɑ̃ prɛ̃¹kʰu³	មាន ប្អូន ប្រុស ប្រុស ប្រុស

Drill 2:

Do you have any siblings?	nɛ¹ pʰəvja	o¹ ɛ³	ឧម្ព័រ ខ្មែរ	មានប្អូនប្អូន ឬ ម្តាយ ?
children?	pʰu		អី	

Drill 3:

I have a younger sister.	va³ pʰə prɛ¹mɔ¹	o¹	មាន ខ្មែរ ខ្មែរម្តាយ ម្តាយ
child.	pʰu		អី
I have five siblings.	va³ pʰəvja	o¹ na³ prɛ¹	មាន ខ្មែរប្អូនប្អូន ឬ ប្អូន ខ្មែរ
children.	pʰu		អី

Drill 4:

I have two siblings.	va³ pʰəvja	o¹ nje³ prɛ¹	មាន ខ្មែរប្អូនប្អូន ឬ ប្អូន ខ្មែរ
children.	pʰu		អី
I have two siblings.	va³ pʰəvja	o¹ ɛ nje³	មាន ខ្មែរប្អូនប្អូន ឬ ប្អូន ប្អូន
children.	pʰu		អី

Drill 5:

I don't have any siblings.	va³ pʰəvja	o¹ to¹	មាន ខ្មែរប្អូនប្អូន ឬ អី
children.	pʰu		អី

3.3 Lesson vocabulary

he; she; it	a¹	ឱ	how many	bate³ / ba clsf. te³	នេះ / នេះ clsf. អី
name	mwj³	ឈ្មោះ	married	kʰo³mɛ³	បានរៀន
child	pʰu	អី	form. clsf. people	prɛ¹	ខ្មែរ
who	u³pe³	ឱ	colloq. clsf. people	ɛ	ប្អូន
and; with; that	na	និង	siblings	pʰəvja	ខ្មែរ
not yet	hito¹	មិនទាន់	younger sister	pʰə prɛ¹mɔ¹	ខ្មែរ ខ្មែរម្តាយ

one	tə¹	គ្រូ	younger brother	pʰə prɛ¹kʰu³	យុវប្អូន
two	nje³	ម្តាយ	older sister	vja prɛ¹mo¹	ប្អូនស្រី
five	na³	ប្អូន	older brother	vja prɛ¹kʰu³	ប្អូនប្រុស
			now	kʰo³na	ឥឡូវ

3.4 Additional vocabulary

mother	mʰə	ម្តាយ	family	hi¹pʰja³pʰu	គ្រួសារ
father	pʰɛ³	បិតា	grandmother	pʰje³	ម្តាយស្រី
daughter	pʰu prɛ¹mo¹	កូនស្រី	grandfather	pʰə³	បិតា
son	pʰu prɛ¹kʰu³	កូនប្រុស	aunt	mʰədu¹	ម្តាយស្រី
wife	me³	ភរិយា	uncle	pʰɛ³du¹	ប្អូនប្រុស
husband	vɛ¹	ប្រពន្ធ	mother-in-law	prɛ prɛ¹mo¹	ម្តាយស្រី
			father-in-law	prɛ prɛ¹kʰu³	បិតា

3.5 Additional phrases

How old are you?	1. nɛ¹ o¹ ba na¹ ho te³	1. ឯង ប្រុស ឯង ប្រុស ឯង ?
	2. nɛ¹ o¹ ho ba na¹ te³	2. ឯង ប្រុស ឯង ប្រុស ឯង ?
I am ___ years old.	va³ o¹ ____ na¹ ho	ឯង ប្រុស ____ ឯង ប្រុស
Who is the youngest (child in your family?)	1. nɛ¹ pʰə ka¹nja ma¹ u³pe³	1. ឯង យុវប្អូន ឯង យុវប្អូន ?
	2. a¹ ka¹nja lə ma¹ u³pe³	2. ឯង ប្អូនស្រី ឯង ប្អូនស្រី ?
I am the youngest.	va³ ka¹nja lə	ឯង យុវប្អូន ឯង
Who is the oldest child in your family?	sɛ¹ vja a¹du¹lə ma¹ u³pe³	ឯង ប្អូនស្រី ឯង ប្អូនស្រី ?
Are your parents still alive?	nɛ¹ mʰəpʰɛ³ o¹pa¹ ɛ³	ឯង ម្តាយបិតា ឯង ម្តាយបិតា ?
Yes, they are.	a¹ o¹ pa³	ប្រុស ប្រុស
I'm single.	1. va³ pʰuθɛ¹ pa³	1. ឯង មិន ឯង
	2. va³ o¹ pa¹la³pa³	2. ឯង ប្រុស ឯង ប្រុស

Yes, I am married.

k^ho³mɛ³ t^hwə³hɔ

ទទួលបាន ប្រពន្ធម្នី

My grandfather has died.

va³ p^hwə³ θje³ t^hwə³hɔ

មន្ត ពិឃាត ឆ្មាំ ប្រពន្ធម្នី

My grandmother has not died.

va³ p^hje³ θje³ hito¹

មន្ត ពិឃាត ឆ្មាំ មិនមែន

My grandmother is still living.

va³ p^hje³ o¹pa³

មន្ត ពិឃាត មិនមែន

Lesson 4: Occupations

4.1 Dialogue

A.	What do you do (for a living)?	nɛ̃¹ mɛ̃¹ tɛ̃¹pʰjɛ̃¹tɛ̃¹mɛ̃¹ ti³tɛ³	នុយង្គ យង្គ គុយង្គរិហង្គគុយង្គយង្គ គង្គគង្គ ?
B.	I am a (female) teacher.	va³ ma¹ ʈjoli¹ho³ ʈaramɯə	បង យង ឆហមឆបង ឆឆរឆយង
	What do you do?	nɛ̃¹ mɛ̃¹ tɛ̃¹pʰjɛ̃¹tɛ̃¹mɛ̃¹ ti³tɛ³	នុយង្គ យង្គ គុយង្គរិហង្គគុយង្គយង្គ គង្គគង្គ ?
A.	I am a shopkeeper.	va³ ma¹ klebja¹dʒɛ¹	បង យង រាបងរាបង
B.	What does your father do?	nɛ̃¹ pʰɛ³ mɛ̃¹ tɛ̃¹pʰjɛ̃¹tɛ̃¹mɛ̃¹ ti³tɛ³	នុយង្គ រិង្គ យង្គ គុយង្គរិហង្គគុយង្គយង្គ គង្គគង្គ ?
	Is he a shopkeeper?	a¹ ma¹ klebja¹dʒɛ¹ ɛ̃³	ឆ យង រាបងរាបងរិង្គ យង្គ ?
A.	No.	m̩to¹	យង
	He is a farmer.	a¹ ma¹ prɛ̃¹ mɛ̃¹ e¹lja	ឆ យង ឆរយង យង្គ ឆ្មយង

4.2 Drills

Drill 1:

What do you do? | nɛ̃¹ mɛ̃¹ tɛ̃¹pʰjɛ̃¹tɛ̃¹mɛ̃¹ ti³tɛ³ | នុយង្គ យង្គ គុយង្គរិហង្គ គុយង្គយង្គ គង្គគង្គ ?

Drill 2:

I am a teacher.	va³ ma¹ ʈjoli¹ho³ ʈara	បង យង ឆហមឆបង ឆឆរឆ
(female) teacher.	ʈjoli¹ho³ ʈaramɯə	ឆហមឆបង ឆឆរឆយង
student.	ʈjoli¹ho³ pʰu	ឆហមឆបង-រិង្គ

Drill 3:

What does your father do?	nɛ̃¹ pʰɛ³ mɛ̃¹ tɛ̃¹pʰjɛ̃¹tɛ̃¹mɛ̃¹ ti³tɛ³	នុយង្គ រិង្គ យង្គ គុយង្គរិហង្គ គុយង្គយង្គ គង្គគង្គ ?
mother	m̩ɯə	យង

Drill 4:

My father is a farmer. | va³ pʰɛ³ ma¹ prɛ̃¹ mɛ̃¹ e¹lja | បង រិង្គ យង ឆរយង យង្គ ឆ្មយង

shopkeeper

klebja'dze¹

ກຽວນາຄູນີ້

Drill 5:

What does he do?

a¹ me¹ tɛ¹ pʰje tɛ¹ me¹ ti³ te³

ຂ້າ ມາຍື້ ກຽວນາຄູນີ້ ກຽວນາຄູນີ້ ?

she

a¹

ຂ້າ

Drill 6:

Is he a farmer?

a¹ ma¹ prɛ¹ me¹ e¹ lja ɛ³

ຂ້າ ມາຍ ຂາຍື້ ມາຍື້ ຂີ້ ລຽບຮາຍ ທຸຍື້ ?

Are you

nɛ¹

ອາຍື້

Are they

ɛ¹ θi³

ຂີ້ ຄູນ

Drill 7:

Yes (I am; he is).

a¹ ma

ຂ້າ ມາຍ

No (I'm not; he isn't).

a¹ ma to¹

ຂ້າ ມາຍ ບໍ່ ມາຍ

4.3 Lesson vocabulary

what	ti³ te³	ກຽວນາຄູນີ້	shopkeeper	klebja'dze¹	ກຽວນາຄູນີ້
to be; live	ma¹	ມາຍ	farmer	prɛ¹ me¹ e¹ lja	ຂາຍື້ ມາຍື້ ຂີ້ ລຽບຮາຍ
they	ɛ¹ θi³	ຂີ້ ຄູນ	teacher (male)	θjoli'ho³ θara	ຜູ້ ທາຍື້ ທາຍື້ ຄູນ ຄູນ
yes; really	a¹ ma	ຂ້າ ມາຍ	teacher (female)	θjoli'ho³ θaramɯə	ຜູ້ ທາຍື້ ທາຍື້ ຄູນ ຄູນ ມາຍ
no; not really	a¹ ma to¹	ຂ້າ ມາຍ ບໍ່ ມາຍ	student	θjoli'ho³ pʰu	ຜູ້ ທາຍື້ ທາຍື້ ຄູນ ຄູນ - ກິດ
to work	me¹ tɛ¹ pʰje tɛ¹ me¹	ມາຍື້ ກຽວນາຄູນີ້ ກຽວນາຄູນີ້			

4.4 Additional vocabulary

doctor	tɛ¹ kʰu¹ θaradu¹	ກຽວນາຄູນີ້ ຜູ້ ທາຍື້ ທາຍື້	we	prɛ¹	ຂ້າ ມາຍ
--------	------------------	----------------------------	----	------	---------

nurse	tɕ!k ^h u ¹ θaramɰə	နယဲခဏ် ငဝ်ဂဝယယုယု	you (plural)	θi ³	၄ဇ
fisherman	prɕ ¹ mɕ ¹ e ¹ tɕ ³	ဝ်ဂယဲ ဝယဲ ဝ်နယဲ	headman	dɔ ³ dʒɕ	zဏ်ဂယဲ
headman	po ¹ ka	ဝဏ်ဂ			

Lesson 5: A visit

5.1 Dialogue

A.	Hello.	tɛ¹rjabɛ¹ nɛ¹	គម្ពីរ្យាហន្ត ឆ្មៃ
B.	Hello. Come up and sit.	tɛ¹rjabɛ¹ nɛ¹ tʰja¹ o¹nja³ də hi¹	គម្ពីរ្យាហន្ត ឆ្មៃ ប្រហន្ត ឆ្មៃហន្ត ឆ្មៃ ឆ្មៃ
A.	Is this your house?	je³ma¹ nɛ¹ hi¹ ɛ³	ហន្តឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	Yes, it is.	a¹ma	ឆ្មៃ
A.	What are you doing?	nɛ¹ mɛ¹ ti³te³	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	I am boiling water.	va³ pʰo³ tʰje³ku	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃ
A.	What is this?	je³ma¹ ti³te³	ហន្តឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	This is a kettle.	je³ma¹ tʰje³kupɔ¹	ហន្តឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃឆ្មៃ
A.	What do you do with the boiled water?	nɛ¹ pʰo³ tʰje³ku ro mɛ¹ na ti³te³	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	I put it in the thermos for drinking.	va³ mɛ¹ na tʰje³kysʰwi leɔ³	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃឆ្មៃ ឆ្មៃ

5.2 Drills

Drill 1:

What is this?	je³ ma¹ ti³te³	ហន្ត ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
that?	nwə¹	ឆ្មៃ
that (over there)?	də nwə¹	ឆ្មៃ ឆ្មៃ

Drill 2:

What is this called?	je³ ma¹ ɛ na ti³te³	ហន្ត ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
that	nwə¹	ឆ្មៃ
that (over there)	də nwə¹	ឆ្មៃ ឆ្មៃ

Drill 3:

This is a kettle.	je³ma¹ tʰje³kupɔ¹	ហន្តឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃឆ្មៃ
-------------------	-------------------	--------------------------

water thermos.

t^hje³kʊs^hwi

បហ្ល័ក្រព្រឹតស្រា

pot stand.

lɔ̌ ʂwə¹

ល្បឿន ឆ្នោត

Drill 4:

That is a blanket.

nwə¹ ma¹ hikɛ³

ត្រឡប់ ឃ្លា ឲ្យនាម

sleeping mat.

lɛdɛ³

ល្បឿនគ្រែ

mosquito net.

hikɛ³ t^hɔ̌³

ឲ្យនាម ឃ្លា ប្រើ

Drill 5:

Is this **your house?**

je³ma¹ nɛ¹ hi¹ ɛ³

ហ្ល័ក្រព្រឹត ត្រឡប់ ឲ្យនាម ឲ្យនាម ?

Is that

nwə¹ma¹

ត្រឡប់ឃ្លា

Drill 6:

This is my house.

je³ma¹ va³ hi¹

ហ្ល័ក្រព្រឹត ឃ្លា ឲ្យនាម

This is not my house.

je³ma¹ va³ hi¹ ma¹to¹

ហ្ល័ក្រព្រឹត ឃ្លា ឲ្យនាម ឃ្លា ឲ្យនាម

5.3 Lesson vocabulary

this	je ³	ហ្ល័ក្រព្រឹត	mosquito net	hikɛ ³ t ^h ɔ̌ ³	ឲ្យនាម ឃ្លា ប្រើ
that	nwə ¹	ត្រឡប់	to cook	p ^h o ³ / i ¹ p ^h o ³	រិទ្ធិ / ឧរិទ្ធិ
house	hi ¹	ឲ្យនាម	water	t ^h je ³	បហ្ល័ក្រព្រឹត
climb up	t ^h ja ¹	ឃ្លា	hot	kʊ	ក្រព្រឹត
to do; make	mɛ ¹	ឃ្លា	kettle	t ^h je ³ kʊpɔ̌ ¹	បហ្ល័ក្រព្រឹតឲ្យនាម
to be called	ɛ	ឃ្លា	thermos	t ^h je ³ kʊs ^h wi	បហ្ល័ក្រព្រឹតស្រា
to sit	o ¹ nja ³	ឲ្យនាម	blanket	hikɛ ³	ឲ្យនាម
<i>sentence connector</i>	ro	រឿន	pot stand (on fire)	lɔ̌ʂwə ¹	ល្បឿនឆ្នោត
to drink	o ³	ឲ្យនាម	sleeping mat	lɛdɛ ³	ល្បឿនគ្រែ

5.4 Additional vocabulary

umbrella	k ^h u ¹ kɰə	ទង្វិកព្រឹក	padlock	s ^h ɔ ³ nɛ	កង្កែប
scissors	i ¹ dʒi ¹	ខ្សែកាត់	matches	mi ¹ p ^h o ³ plɛ	ម៉ាតិចឈ្មួញ
scissors	ru ³ re ³	ក្រដាស	radio	s ^h i ¹ li ¹ plwo ³	កញ្ចប់ឈ្មួញ
broom	i ¹ du ³	ខ្សែកាត់	towel	ka ¹ t ^h o ³	កញ្ចប់
candle	ta ¹ rebo ³	កញ្ចប់	bucket	t ^h je ³ to	ប៊ុកែត
oil lamp	mi ¹ ko ³	ម៉ាតិច	bucket	pu / t ^h je ³ pu	ដៃ / ប៊ុកែតដៃ
flashlight	mi ¹ dʒi ¹	ម៉ាតិច	bottle	ko ³ pɟa ³	កញ្ចប់ ឈ្មួញ
keys	s ^h ɔ ³ t ^h i ¹	កង្កែប	water jar	so ³ bja	កញ្ចប់
rope	so ¹ plje ¹	កញ្ចប់	soap	t ^h ɰ mwɔ ³	ដៃ ម៉ាតិច
basket with head strap	kri	កញ្ចប់			

Lesson 6: At the market

6.1 Dialogue

A.	What do you want to buy?	nɛ¹ θɛzɯ i'pri¹ ti³te³	ຮຸຍຂີ້ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ກຸ້ມ ?
B.	I want to buy fruit.	va³ θɛzɯ i'pri¹ sɔ¹θɛ¹	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ຕັດຮຸຍ
	Do you have any bananas?	di³klwi³θɛ¹ o¹ ɛ³	ຂາຍ ມາ ຕັດຮຸຍ ?
A.	Yes, I do.	a¹ o¹	ອ ອ
	How many do you want?	nɛ¹ θɛzɯ ba θje¹ te³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ກວ ຕັດຮຸຍ ?
B.	Please give me one hand of bananas.	kʰjaθɛdo³ dje va³ tə¹θje¹	ອາດຕັດຮຸຍ ຂາຍ ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ
	How much are the oranges?	sɔ¹sʰɯ³θɛ¹ je³ta¹he¹ ma¹ bate³	ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ກວ ?
A.	They are 10 baht per kilo.	tə¹kilo a¹ ba¹sʰje	ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ກວ ຕັດຮຸຍ
B.	I'll take 2 kilos.	va³ pʰje nje³kilo	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ.

6.2 Drills

Drill 1:

What do you want to buy?	nɛ¹ θɛzɯ i'pri¹ ti³te³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ກຸ້ມ ?
look for?	mjapɯ³	ມາ ຕັດຮຸຍ
look at?	mjatʰje¹	ມາ ຕັດຮຸຍ
sell?	i¹sʰɛ³	ຂາຍ
What do you need?	nɛ¹ lo¹bɛ¹ ti³te³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ກຸ້ມ ?

Drill 2:

I want to buy fruit.	va³ θɛzɯ i'pri¹ sɔ¹θɛ¹	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ຕັດຮຸຍ
bananas.	di³klwi³θɛ¹	ຂາຍ ມາ ຕັດຮຸຍ
oranges.	sɔ¹sʰɯ³θɛ¹	ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ
food.	sʰɛ¹e¹ sʰɛ¹o³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ

Drill 3:

Do you have any eggs?

s^hje³ dje¹ o¹ ɛ³

សហម្ពី ឆហម្ពី ឲ្យ ឬ យ៉ាង ?

uncooked rice?

hwə³

ឲ្យ គ្រឿង

cooking oil?

t^ha¹ t^hje³

ឬ ឬ ឬ ឬ

Drill 4:

I don't have any eggs.

va³ s^hje³ dje¹ o¹ to¹

មិន សហម្ពី ឆហម្ពី ឲ្យ គ្រឿង

I do have

o¹

ឲ្យ

I have many

o¹ ɛ

ឲ្យ ច្រើន ឬ ឲ្យ

Drill 5:

Please give me a glass of water.

k^hjaθɛdo³

ទាញ ទទួល ខ្ញុំ ឆហម្ពី ម្នាក់

dje va³ t^hje³ tə¹be³

ឬ ឬ ឬ ឬ ឬ ឬ

a plate of rice.

di³ tə¹be³

ឆហម្ពី គ្រឿង

a hand of bananas.

di³klwi³θɛ¹ tə¹θje¹

ឆហម្ពី រាង ឆហម្ពី គ្រឿង

an egg.

s^hje³ dje¹ tə¹plə¹

សហម្ពី ឆហម្ពី គ្រឿង ឬ ឲ្យ

Drill 6:

Five baht.

ŋa³ ba¹

ប្រាំ គេ

fifty

ŋa³s^hje³

ប្រាំមួយ សហម្ពី

one hundred

tə¹ dʒwɛ

គ្រប់ ប្រាំមួយ

Drill 7:

Is this enough?

a¹po¹ ɛ³

ឲ្យ ឬ ឬ ឬ ?

This is enough.

prɛ

ឲ្យ ឬ

not enough.

to¹

គ្រឿង

6.3 Lesson vocabulary

to want	θɛzɯ	ទ្រង់រៀម	market	klɛ	ព្រលឹង
to sell	i ¹ s ^h ɛ ³	ខ្លាច	bananas	di ³ klwi ³ θɛ ¹	ឆ្មារល្អប្លែក
to look for	mjapu ³	រកឃើញ	oranges	ɣɔ ¹ s ^h ɯ ³ θɛ ¹	ទ្រីកង់
to look at	mjat ^h je ¹	រកឃើញ	fruit	ɣɔ ¹ θɛ ¹	ទ្រី
to need	lo ¹ bɛ ¹	ល្អ	eggs	s ^h je ³ dje ¹	ស្រូវ ខ្នុរ
many	ɛ lo ³	ខ្លាច	uncooked rice	hɯɛ ³	ម្រាម
please	k ^h jaθɛdo ³	ទាញទ្រង់	cooking oil	t ^h a ¹ t ^h je ³	ប្រេង ប្រេង
to give	dje	ខ្លាច	bunch (bananas)	θje ¹	ក្រុម
to take	p ^h je	រកឃើញ	<i>clsf. small round things</i>	plɔ ¹	ទ្រី
enough	a ¹ pɔ ¹	ខ្លាច	<i>clsf. containers</i>	bɛ ³	ក្រុម
today	je ³ tə ¹ ne ³	ស្រូវ ខ្នុរ	ten	s ^h je	ស្រូវ
food	s ^h ɛ ¹ e ¹ s ^h ɛ ¹ o ³	ស្រូវ ខ្នុរ	fifty	ɲa ³ s ^h je	ប្រាំមួយ ស្រូវ
			one hundred	tə ¹ dʒwɛ	រយ

6.4 Additional vocabulary

pineapple	mak ^h e ³ θɛ ¹	មេឡូ	five	ɲa ³	ប្រាំ
coconut	ma u ¹ θɛ ¹	មេ ខ្នុរ	six	s ^h ɯɛ	ស្រូវ
tamarind	ma ¹ klaθɛ ¹	មេឡូ	seven	nwo	ប្រាំមួយ
watermelon	dje ³ lɯθɛ ¹	ខ្នុរ ល្អប្លែក	eight	θjo	ក្រុម
jackfruit	pa ¹ ljaθɛ ¹	ខ្នុរ ល្អប្លែក	nine	da ¹	ប្រាំ
mango	ta ¹ k ^h jaθɛ ¹	មេឡូ	eleven	s ^h je tə ¹	ស្រូវ រយ
three	θɯɛ ³	ក្រុម	fifteen	s ^h je ɲa ³	ស្រូវ ប្រាំមួយ
four	lwɨ ³	ល្អប្លែក	twenty	nje ³ s ^h je	ក្រុម ស្រូវ

Lesson 7: Looking for someone

7.1 Dialogue

A.	Hello.	tɛ˧rjabe˧¹ nɛ˧¹	គម្ពីរ្យាណេក្នុង ឧប្បត្តិ
B.	Hello. I'm looking for ByaReh.	tɛ˧rjabe˧¹ nɛ˧¹ va˧³ mja˧pu˧³ bja˧³re˧¹	គម្ពីរ្យាណេក្នុង ឧប្បត្តិ មន្ត ឃាតខេម្ពីរ រាហ៍រ្យា
A.	He's gone to the town. He went to buy food.	a˧¹ dʒwə˧ də vi˧³ku˧³ a˧¹ dʒwə˧ i˧¹pri˧¹ sʰe˧¹e˧¹sʰe˧¹o˧³	ឲ្យ និហន គុ មន្តរាត្រី ឲ្យ និហន ខ្លាញាខ្លា គម្ពីរ្យាណេក្នុង
B.	Whom did he go with?	a˧¹ dʒwə˧ rə˧ na u˧³pe˧³	ឲ្យ និហន រ្យាម ឆុ ឲ្យឆុ ?
A.	I don't know.	va˧³ ʈe˧ne˧³ to˧¹	មន្ត ឲ្យឆុ គម្ពីរ
B.	How long will he be gone?	a˧¹ dʒwə˧ o˧¹ ne˧³ pa˧³ bate˧³	ឲ្យ និហន ឲ្យ ឲ្យឆុ ឲ្យ រាហ៍គម្ពីរ ?
A.	He will be gone all day.	a˧¹ dʒwə˧ o˧¹ dʒja˧ tə˧¹ne˧³ mɔ˧he	ឲ្យ និហន ឲ្យ និហន គម្ពីរ ឃុឆុឆុ
B.	I'll come back this evening.	va˧³ ka˧¹kʰje˧³ je˧³ ta˧¹he pa˧³	មន្ត រាហ៍ឲ្យឆុ រាហ៍គម្ពីរ ឲ្យឆុ

7.2 Drills

Drill 1:

I'm looking for	ByaReh.	va˧³ mja˧pu˧³	bja˧³re˧¹	មន្ត ឃាតខេម្ពីរ	រាហ៍រ្យា
visiting		dʒwə˧ o˧¹le˧³		និហន	ឲ្យឆុ
speaking with		hebe˧¹	kʰə˧³na	ឲ្យឆុ	រាហ៍គម្ពីរ

Drill 2:

He's gone	to buy something	a˧¹ dʒwə˧ i˧¹pri˧¹	ta˧³mʰə˧ti˧³tɛ˧¹	ឲ្យ និហន	ខ្លាញាខ្លា គម្ពីរ្យាណេក្នុង
	to sell	i˧¹sʰe˧³			ខ្លាត្រី
	to get	ni˧be˧¹			ឲ្យឆុ

Drill 3:

He will be gone all day.
all week.

a¹ dʒwə o¹ dʒjə
tə'ne³mɔ̃he
tə'kle

ឲ្យ និហម ឲ្យ និហម

គប្បីឲ្យដំបូង
គប្បីរាល់

Drill 4:

Who do you want to see?
speak to?
visit?

nɛ¹ ʈɛzɰ mja^hje¹ u³pe³
hebe¹ kɰə³na
dʒwə o¹le³kɰə³na

តើ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ

ឃើញ ឃើញ ?
ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
និហម ឲ្យ ឲ្យ

Drill 5 :

Who do you believe?
want?
need?
listen to?
hear?

nɛ¹ zɰ e¹ u³pe³
ʈɛzɰ
lo¹be¹
ni³da³ u³pe³ hebe¹
ni³hwə

តើ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ?

ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ

Drill 6:

I believe Mima.
need
I hear Mima (speak).
listen to

va³ zɰ e¹ mima¹
lo¹be¹
va³ ni³hwə³ mima¹ hebe¹
ni³da³

ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ

ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ

Drill 7:

I don't know.
understand.
believe.

va³ ʈɛne³ to¹
ʈɛne³ ta³plu
zɰ e¹

ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ

ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ

Drill 8:

When will he go?	a ¹ dʒwə	bik ^h ɛ ³ te ³ pa ³	ឲ្យ ពិហ័ ក្នុងទីកន្លែង ឲ្យ ?
go to the market?	dʒwə də kle		ពិហ័ ហ្ន ព្រលឹ
eat?	e ¹		ឆ

Drill 9:

He will go tomorrow.	a ¹ dʒwə	s ^h jepa ¹ ro ³ pa ³	ឲ្យ ពិហ័ សហ័ឪឡា ឲ្យឲ្យ
go to the market	dʒwə də kle		ពិហ័ ហ្ន ព្រលឹ

7.3 Lesson vocabulary

future tense marker	pa ³	ឲ្យឲ្យ	tomorrow	s ^h jepa ¹ ro ³	សហ័ឪឡា
go together	dʒwəŋ	ពិហ័ព្រលឹ	day	ne ³	ថ្ងៃ
with	kɔ ³ na	ព្រលឹក្នុង	week	kle	ព្រលឹ
long time	ne ³	ថ្ងៃ	evening	mɔ ^h e	យប់
to get	ni ¹ bɛ ¹	ទទួលបាន	night	mɔ ^h i	យប់
to return	ka ¹ k ^h je ³	ព្រលឹទៅ	all day	tə ¹ ne ³ mɔ ^h e	គ្រប់ថ្ងៃយប់
to listen to	ni ¹ da ³	ស្តាប់	something	tə ³ mɔ ^h etɪ ³ tɛ ¹	អ្វីមួយ
to hear	ni ¹ hɔ ³	ស្តាប់	to know	θɛ ³ ne ³	ចេះ
to believe	zɔ ¹ e ¹	ជឿ	to understand	θɛ ³ ne ³ tə ³ plu	ចេះ អ្វីមួយ
when	bik ^h ɛ ³ te ³	ក្នុងទីកន្លែង			

7.4 Additional vocabulary

someone	tə ¹ prɛ ¹ prɛ ¹	អ្នកណាមួយ	wherever; anywhere	bite ³ bɛ ¹ bɛ ¹	កន្លែងណាមួយ
somewhere	tə ¹ p ^h o ¹ p ^h o ¹	ណាមួយ	whatever; anything	ti ³ te ³ bɛ ¹ bɛ ¹	អ្វីមួយ
whoever; anyone	u ³ pe ³ bɛ ¹ bɛ ¹	អ្នកណាមួយ	whenever; anytime	bik ^h ɛ ³ te ³ bɛ ¹ bɛ ¹	ក្នុងទីកន្លែងណាមួយ

Lesson 8: The weather

8.1 Dialogue

A.	It rained very hard yesterday.	pa ³ henu ¹ kɛdʒɯ ¹ du ¹ na ¹ dʒo	ជេម្បង់ភ្លៀស រាល់និម្មិត រយៈ ប្រទេស
B.	Yes, it did.	a ¹ ma	ឲ្យឃើញ
A.	Did you go to the city?	nɛ ¹ dʒwə t ^h wə ³ hɔ də vi ³ ku ³ ɛ ³	តើអ្នក ទៅ ទីក្រុង ឬ ទេ?
B.	No, the road was flooded.	va ³ dʒwə hito ¹ t ^h je ³ du ¹ ba ³ lɔ ³ kljaku ³	ទេ ទិញ យូរ គ្រប់ ប្រទេស ទេ រយៈ ល្អ គ្រប់ រយៈ
A.	Do you think it is going to rain again?	kɛdʒɯ ¹ pɔpa ³ nɛ ¹ ta ¹ ne ¹ ɛ ³	តើអ្នក គិត ថា វា ទៅ ភ្លៀស ទៀត ទេ?
B.	I think it will rain. The clouds are very dark.	va ³ ta ¹ ne ¹ na kɛdʒɯ ¹ pa ³ lɯək ^h i na ¹ dʒo	ទេ គិត ថា វា ទៅ ភ្លៀស ទេ ល្អ គ្រប់ រយៈ ប្រទេស
A.	When will you go?	nɛ ¹ dʒwə k ^h je ³ bik ^h ɛ ³ pa ³ te ³	តើ អ្នក ទៅ ណា ខណៈ ពេល ណា ទេ?
B.	I will try again next week.	va ³ jadʒw dʒwə k ^h je ³ no ¹ pa ³ tə ¹ kle	ទេ ខណៈ ពេល ណា ខណៈ ពេល ណា ទេ គ្រប់ រយៈ

8.2 Drills

Drill 1:

It's very hot.	kɛku na ¹ dʒo	រាល់ រាល់ ប្រទេស
rainy.	kɛdʒɯ ¹	រាល់ ភ្លៀស
cold.	kɛɾo	រាល់ ត្រជាក់

Drill 2:

It's too hot.	kɛku swlɯ ³	រាល់ រាល់ រយៈ
windy.	kɛla ³ θɛ	រាល់ ល្អ គ្រប់
dusty.	ta ¹ pro	គ្រប់ រយៈ

Drill 3:

When did it rain?
you come?
they go?

kədʒw¹ bik^hɛ³te³
sɛ¹ hja³
ɛ¹θi³ dʒwə

ពេលណា វាភ្លៀស ?
ឮម្តង ម្តង
ទៅទៅ ទៅទៅ

Drill 4:

It rained this morning.
yesterday.
last night.
last week.
last month.
last year.

kədʒw¹ je³ tə'ro³
pa³henu¹
pa¹henu¹ mɔk^hi
də a'rɛ tə'kle
də a'rɛ tə'lɛ³
də na'henu¹

ពេលណា វាភ្លៀស
ម្តងម្កាត់
ម្តងម្កាត់ ម្តងម្កាត់
ម្តងម្កាត់ ម្តងម្កាត់
ម្តងម្កាត់ ម្តងម្កាត់
ម្តងម្កាត់ ម្តងម្កាត់

Drill 5 :

I went **already.**
ate
heard

va³ dʒw t^hwə³ho
e¹
ni^hwə³

ហើយ ហើយ
ហើយ
ឮ ឮ

Drill 6:

I went to the city (already).
to the village
to the forest, jungle

va³ dʒw
t^hwə³ho də vi³ku³
də do³
də mi¹'kle³

ហើយ ហើយ
ហើយ ហើយ
ហើយ ហើយ

8.3 Lesson vocabulary

weather	s ^h je ¹ klo ³	សហថ្មីភ្នំ	hot	kəkɯ	កក់កក់
rain	kədʒɯ ¹	ភ្លៀស	cold	kəɾɔ	ត្រជាក់
big; much	du ¹	ធំ	mud	pa ¹ a	ដី
very	na ¹ dʒɔ	ច្រើន	wind	kəla ³ θɛ	ខ្សែភ្លៀស
too much	s ^h ɯlɯ ³	ច្រើន	morning	tə ¹ ro ³	ព្រឹក
have been; already finished	t ^h ɯə ³ hɔ	រួចរាល់	yesterday	pa ³ henu ¹	ម្សិលមិញ
flood	t ^h je ³ du ¹	ហូរហែ	year	na ¹	ឆ្នាំ
all	lɔ	ទាំង	night	mɔk ^h i	យប់
road	kljaku ³	ផ្លូវ	month	lɛ ³	ខែ
full	ba ³	ពេញ	dusty/dirty	ta ¹ pro	ខ្ពស់
before; previous	də a ¹ rɛ	មុន	to come	hja ³	មក
to try	jadʒɯ	ព្រាប	cloud	lɯə	ពន្លឺ

8.4 Additional vocabulary

noon	mɔt ^h ɯə ¹	ថ្ងៃកណ្តាល	star	s ^h ɛ ¹	ច្រើន
sunrise	mɔt ^h ja ¹	ព្រឹក	sun	ta ¹ mɔ	ពេញ
early morning	mɔli ³	ព្រឹក	moon	lɛ ³	ខែ
sunset	mɔtɔ ³	ល្ងាច	lightning	s ^h je ¹ li ³ bo	ភ្លៀសភ្លើង
warm	a ¹ lɛ ¹	ក្ដៅ	thunder	mɔkrɔ ³	កក់កក់
rainbow	t ^h je ³ la ¹ mɔs ^h a	ពន្លឺព្រឹក្សា			

Lesson 9: Cooking food

9.1 Dialogue

A.	What are you cooking?	nɛ̃¹ pʰo³e¹ ti³te³	នម្លែ កិច្ច គ្រឿង
B.	I am making curry.	va³ pʰo³e¹ i¹θwi	មន្ត កិច្ច ខ្លួន
A.	What kind of curry are you making?	nɛ̃¹ pʰo³e¹ i¹θwi ti³te³	នម្លែ កិច្ច ខ្លួន គ្រឿង
B.	Chicken curry.	i¹θwi sʰje¹zje¹	ខ្លួន សហ្គ្រីហ្គ្រី
A.	What do you eat with curry?	nɛ̃¹ e¹ i¹θwi na ti³te³	នម្លែ ម្ហូប ខ្លួន គ្រឿង
B.	The curry is eaten with rice.	va¹ e¹ i¹θwi na di³	មន្ត ម្ហូប ខ្លួន គ្រឿង
A.	Is it ready to eat?	a¹sʰwəkʰɛ³ to³e¹ ho ɛ̃³	ត្រូវហើយទេ គ្រឿង ម្ហូប ម្ហូប
B.	The curry isn't finished yet.	i¹θwi wo³ hito³	ខ្លួន មិន ម្ហូប

9.2 Drills

Drill 1:

What are you cooking?	nɛ̃¹ pʰo³e¹ ti³te³	នម្លែ កិច្ច គ្រឿង ?
frying?	i¹ŋu	ខ្លួន ម្ហូប
making?	mɛ̃¹	មន្ត ម្ហូប
eating?	e¹	ម្ហូប

Drill 2:

I am eating chicken curry.	va³ e¹ i¹θwi sʰje¹zje¹	មន្ត ម្ហូប ខ្លួន សហ្គ្រីហ្គ្រី
am making	pʰwo³ e¹	កិច្ច ម្ហូប
am throwing away	vi³kja³	មន្ត ហូត

Drill 3:

I ate rice with fish curry.	va³ e¹ di³ na i¹θwi tɛ̃³	មន្ត ម្ហូប គ្រឿង ខ្លួន គ្រឿង
chicken curry.	i¹θwi sʰje¹zje¹	ខ្លួន សហ្គ្រីហ្គ្រី
pork curry.	i¹θwi tʰjazje¹	ខ្លួន ហ្វេត

Drill 4:

I ate rice (ate a meal) with my friend.
his family.

va³ e¹ di³ na va³ k^ho³boθjo
a¹ hi¹p^hja³p^hu

មន្ត ខ្ញុំ ឆ្ងាត់ មន្ត មន្ត មន្ត មន្ត
ខ្ញុំ មន្ត មន្ត មន្ត

Drill 5:

Do you like (to eat) this curry?
Karenni food?

ne¹ θε e¹ i¹θwi³ ខ្ញុំ³
ka¹ja³li¹p^hu s^he¹e¹

តើ ខ្ញុំ ចូលចិត្ត មន្ត មន្ត ?
តើ ខ្ញុំ ចូលចិត្ត មន្ត មន្ត ?

Drill 6:

Are you thirsty?
hungry?

ne¹ θε o³t^hje³ ខ្ញុំ³
θe e¹di³

តើ ខ្ញុំ ច្របូកច្របល់ មន្ត មន្ត ?
តើ ខ្ញុំ ឆ្ងាត់ មន្ត មន្ត ?

Drill 7:

Yes, I do/am.

a¹ma

បាទ បាទ

No, I don't/ am not.

a¹ma^o

ទេ ទេ ទេ

Drill 8:

I haven't eaten the curry (yet).
made
thrown away

va³ e¹ s^hi i¹θwi to¹
p^ho³ e¹
vi³kja³

មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ
មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ
មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ

Drill 9:

I haven't finished eating.
cooking (rice).

va³ e¹ t^hwe³ di³ hito¹
p^ho³ e¹di³

មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ
មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ

Drill 10:

This curry is	delicious.	i ¹ θwi je ³ θo ³ ro ³	ឧទ្រហ្ម	ទទ្រ្រ
	sweet.	s ^h u ³ vi ¹	ស្រួច	ស្រួច
	sour.	s ^h je ¹	ស្រាវ	ស្រាវ
	salty.	s ^h u ³ hε ³	ស្រាប	ស្រាប
	bitter.	k ^h ε ¹	ទន្ទឹម	ទន្ទឹម
	spicy.	a ¹ hja	ខ្លាំង	ខ្លាំង
	bland.	a ¹ hjato ¹	ខ្លាំងណាស់	ខ្លាំងណាស់

9.3 Lesson vocabulary

to cook	p ^h o ³ e ¹	រៀន ឆ្អ	curry (<i>vegetable dish</i>)	i ¹ θwi	ឧទ្រហ្ម
time	s ^h uək ^h ε ³	សម័យ	chicken	s ^h je ³ zje ¹	ស្រាវ រៀន
must; should	to ³	គួរ	fish	tε ³	ត្រី
cooked	wo ³	ហ្ម	pork	t ^h ja zje ¹	ហ្ម រៀន
to fry	i ¹ ŋu	ឧប្រាស	cooked rice	di ³	ធុន
to throw away	vi ³ kja ³	បោះបង្គោល	friend	k ^h o ³ boθjo	មិត្តភក្តិ
to want	θε	ចង់	thirsty	θε o ³ t ^h je ³	ចង់ ផ្អែម
to like (to eat)	θε e ¹	ចង់ ឆ្អ	hungry	θε e ¹ di ³	ចង់ ឆ្អ
not yet (<i>colloq.</i>)	s ^h i to ¹	រាង គួរ			

9.4 Additional vocabulary

frying pan	pɔ ¹ tja ¹	ឧប្រាស	plate	di ³ be ³	ធុន
pot	pɔ ¹	ឧប្រាស	spoon	di ³ dzo	ធុន
bread	k ^h omu ³	មី	cup	be ³ du ¹	កែវ
noodles	di ³ tε	ធុន	knife	di ¹ t ^h o	កាំបិត
beef	pu zje ¹	ឧប្រាស រៀន	glass	t ^h je ³ be ³	កែវ

| sɔ¹dʒja³

Lesson 10: Sickness

10.1 Dialogue

A.	I don't feel well.	a ¹ mo ¹ rja va ³ ne ¹ to ¹	ខ្ញុំ មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត
B.	What is your problem?	a me ¹ krja ne ¹ p ^h ute ³	ខ្ញុំ មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត អ្វី ហ្នឹង ?
A.	I have a fever.	va ³ te ¹ ku o ¹	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត ខ្ញុំ
	I think I have malaria.	va ³ ta ¹ ne ¹ na s ^h wita ¹ nja ³ o ¹	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត ខ្ញុំ គិត ថា ខ្ញុំ មាន មហារីក មឃ្លៀត
B.	Have you been to the clinic?	ne ¹ dzwa ³ t ^h we ³ ho de te ¹ s ^h wihi ¹ ខ្មែ ³	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត ?
A.	Not yet.	va ³ dzwa ³ hito ¹	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត
	I think I will go there now.	va ³ ta ¹ ne ¹ na va ³ to ³ dzwa ³ k ^h o ³ na	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត ខ្ញុំ មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត
B.	Can I take you?	va ³ dzwa ³ o ³ ne ¹ a ¹ ni ខ្មែ ³	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត
A.	Yes.	a ¹ ma	មឃ្លៀត មឃ្លៀត
	I need your help.	va ³ lo ¹ be ¹ ne ¹ te ¹ me ¹ dzjo	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត

10.2 Drills

Drill 1:

I think I have	a fever.	va ³ ta ¹ ne ¹ na te ¹ ku o ¹	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត ខ្ញុំ មឃ្លៀត មឃ្លៀត ខ្ញុំ
	a cold.	ta ¹ k ^h w	មឃ្លៀត មឃ្លៀត
	malaria.	s ^h wita ¹ nja ³	មហារីក មឃ្លៀត មឃ្លៀត

Drill 2:

My stomach	is sore/infected.	s ^h ខ្មែ ³ va ³ ho	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត
throat		kja ³ kro ¹	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត
eyes		me ¹ θe ¹ plo ¹	មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត

Drill 3:

I have been to the doctor. va³ dzwa³ t^hwe³ho de te¹k^hu¹ θara o¹
 មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត

to the clinic.

va³ dzwə t^hwə³hə də tɛ¹s^hwih¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

Drill 4:

I have been to the doctor.

va³ dzwə t^hwə³hə də tɛ¹k^hu¹ θara o¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

I have not been to the doctor.

va³ dzwə³ s^hi də tɛ¹k^hu¹ θara o¹ to¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

Drill 5:

Can I help?

va³ mə¹dʒjə a¹nɪ ɛ

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

help you?

mə¹dʒjə nɛ¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

go with you?

dzwə k^wə³na nɛ¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

follow you?

krwə³ k^wə³na nɛ¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

Drill 6:

Yes (I can).

a¹nɪ

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

No (I can't).

a¹nɪto¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

Drill 7:

I'm sick.

va³ s^hwi

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

sad.

θɛplɛ³

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

happy.

θɛkrɯ³

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

good, well.

o¹mɔ¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

angry.

θɛplo¹du¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

tired.

θɛpra

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

Drill 8

I have both a fever and headache.

va³ tɛ¹ky¹ o¹ t^hwə³ s^hɛ³k^hu¹klə

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង ឯង

I have neither a fever nor a headache.

va³ tɛ¹ky¹ o¹ pa³to¹ k^hu¹klə s^hɛ³ pa³to¹ to¹

I have either a fever or headache.

va³ tɛ̃¹ku o¹ ro k^hu¹klɔ s^hɛ³ kɰə³ dja¹

ធូ គម្រៃរាម្និ ឲ្យ ជួរគឺ ទង្វិរាម្និ នង្វិ ជួរគឺ គឺ

ធូ គម្រៃរាម្និ ឲ្យ រៀ ទង្វិរាម្និ នង្វិ រាម្និ ឆរា

10.3 Lesson vocabulary

fever	tɛ̃ ¹ ku	គម្រៃរាម្និ	malaria	s ^h wita ¹ nja ³	សហគន្ធម្និ
to think	taβnɛβ	គន្ធម្និ	disease; sickness	tɛ̃ ¹ s ^h wi	គម្រៃសហ
to send; take	θu ³	ទង្វិ	sore; infected	s ^h ɛ ³	នង្វិ
<i>nominalizer</i>	tɛ̃ ¹	គម្រៃ	throat	kja ³ kro ¹	រាម្និរាម្និ
to help	mɛ ¹ dʒjɔ	ឃម្និរាម្និ	eyes	mɛ ¹ θɛ ¹ plɔ ¹	ឃង្វិទង្វិ
to feel sick	s ^h wi	សហ	clinic; hospital	tɛ̃ ¹ s ^h wihi ¹	គម្រៃសហឆរា
how	p ^h ute ³	រិគង្វិ	a cold	ta ¹ k ^h ɰ	គន្ធនង្វិ
to be able; can	a ¹ ni	ឲ្យឆរា	stomach (abdomen)	ho	ម្និ
to follow	krwɔ ³	រាម្និរាម្និ			

10.4 Additional vocabulary

body	nɛ	ឆរា	stomach	p ^h ɰə ³	រាម្និ
tuberculosis	t ^h i ¹ bi ¹	ឆរាឆរា	head	k ^h u ¹ klɔ	ទង្វិរាម្និ
flu	θɛ ɔ	ទង្វិ ឆរា	nose	k ^h a ³ p ^h ɰə ³	ទង្វិរាម្និ
diarrhea	s ^h ɛ ³ hɔlɔ ¹	គម្រៃឆរាឆរា	neck	kja ³ bo ³	រាម្និរាម្និ
to vomit	prja	ឆរា	arm	ta ¹ kja ³	គន្ធរាម្និ
to sneeze	ka ¹ s ^h ja	រាម្និរាម្និ	hand	ta ¹ k ^h u ¹	គន្ធនង្វិ
to cough	ta ¹ k ^h ɰ	គន្ធនង្វិ	leg (upper)	k ^h ja ¹ kje ¹	ទង្វិរាម្និ
hair	k ^h u ¹ lɰə ¹	ទង្វិរាម្និ	leg (lower)	k ^h ja ¹ dɰə ¹ plɔ ¹	ទង្វិរាម្និ
dizziness	t ^h a ¹ k ^h u ¹ klɔ	ឆរាទង្វិរាម្និ	mouth	k ^h a ³ u ¹	ទង្វិ

Lesson 11: Weaving

11.1 Dialogue

A.	What are you doing?	nɛ̃¹ mə¹ ti³te³	តម្លៃ ឃុំ គ្រូ អ្នក ?
B.	I am weaving cloth.	va³ botʰɛ	មន្ត កង់ ប៉េ
A.	How long have you been weaving cloth?	nɛ̃¹ botʰɛ ɲe³la³ho ɛ̃³	តម្លៃ កង់ ប៉េ ប្រមាណ ប៉ុន្មាន ?
B.	I have been weaving since I was young.	va³ dzatʰja¹ bo də va³ pa¹dzɛ̃ pa³ nuə¹	មន្ត ពី តូច កង់ ខ្ញុំ មន្ត ពេល ខ្ញុំ តូច
A.	Who taught you to weave?	u³pe³ heθjo bo nɛ̃¹ ɛ̃³	អ្នក គ្រូ បង្រៀន អ្នក តម្លៃ ?
B.	My mother.	va³ muə	មន្ត ម្តាយ
A.	Do you weave often?	nɛ̃¹ bo ta¹mo³ tʰɛ ɛ̃³	តម្លៃ កង់ ត្រូវ ប៉េ ប្រមាណ ?
B.	I weave every day.	va³ bo pwo³ ɲe³	មន្ត កង់ គ្រប់ ថ្ងៃ
	Then I sell the cloth.	tʰuə³ro va³ i¹sʰɛ³ be¹u³ nuə¹ pre	បន្ត បន្ទាប់ មន្ត ខ្ញុំ កង់ ក្រុង តម្លៃ ទិញ

11.2 Drills

Drill 1:

How long have you been weaving?	nɛ̃¹ botʰɛ ɲe³la³ho ɛ̃³	តម្លៃ កង់ ប៉េ ប្រមាណ ប៉ុន្មាន ?
sewing (clothing)?	i¹sʰɛ̃ hje¹dzɔ̃¹	ខ្ញុំ ប្រមាណ ប៉ុន្មាន

Drill 2:

I have been weaving two months.	va³ botʰɛ o¹ho ɲe³le³	មន្ត កង់ ប៉េ ពីរ ខែ តម្លៃ ល្អ
two weeks.	ɲe³kle	តម្លៃ ពីរ ខែ
two years.	ɲe³na¹	តម្លៃ ពីរ ឆ្នាំ
two days.	ɲe³ne³	តម្លៃ ពីរ ថ្ងៃ
two hours.	ɲe³mu³	តម្លៃ ពីរ ម៉ោង

Drill 3:

Do you weave **often?**
sell your cloth
dye the cloth

nɛ̃¹ bo ta¹mo³ tʰɛ ɛ̃³
i¹sʰɛ³ ta¹mo³ bɛ³u³ ɛ̃³
mɛ̃¹ ta¹mo³ nɛ̃¹ bɛ³u³ a¹l
a¹ ɛ̃³

ឧបទ្វី កើ គន្លង ប៉ែ យុទ្ធ ?
ឧបទ្វី គន្លង កន្លែង យុទ្ធ ?
ឈម្លី គន្លង ឧបទ្វី កន្លែង ឲ្យ
ឲ្យ យុទ្ធ ?

Drill 4:

I weave every day.
week.

va³ botʰɛ pwɔ̃ ne³
pwɔ̃ kle

មន្ត កើប៉ែ ឧបយម ឧទ្ធ
ឧបយម ព្យប៉ែ

Drill 5:

I weave, then I rest.
eat
walk

va³ botʰɛ tʰwə³ro va³ o¹kɰə
e¹di³
dʒwəkɽja

មន្ត កើប៉ែ បហ្ស្រវ៉ី មន្ត ឲ្យព្យគុណ
ឪឌឌ
ពិហ្សព្យពេ

Drill 6:

I weave often.

va³ bo ta¹mo³ tʰɛ

មន្ត កើ គន្លង ប៉ែ

I never weave.

va³ botʰɛ tə¹pʰwəto¹

មន្ត កើប៉ែ គប្បិយគុណគន្ល

I seldom weave.

va³ botʰɛ nɛ̃tə¹pʰwə

មន្ត កើប៉ែ ឧបទ្វីគប្បិយគុណ

Drill 7:

She weaves slowly.
quickly.

a¹ bo zo³ la³ tʰɛ
prja³ la³

ឲ្យ កើ កើ ឲ្យ ប៉ែ
ឲ្យព្យ ឲ្យ

11.3 Lesson vocabulary

to weave	bɔ / bɔt ^h ɛ	ນັ້ / ນັ້ປັ່	to sew	i ¹ s ^h ɛ	ຂຸນເຮ
long time already	ŋe ³ la ³ hɔ	ເຢຢັ້ງຢື່ງຢັ້	to dye	mɛ ¹ a ¹ la ¹	ຟຢັ້ ຄູຢຸ
to start	dʒat ^h ja ¹	ນິເປທຸງ	cloth	bɛ ¹ u ³	ນຸ່ງຮູ້
childhood; youth	pa ¹ dʒjɛ	ເຊນິທຸ່	hour	mu ³	ຟຸ່ງ
to teach	heθjo	ຢັ້ງຢື່ງ	to walk	dʒwɛk ¹ ja	ນິທນກຸທຸງ
often	ta ¹ mo ³	ຮຸງຟຸ່ງ	to rest	o ¹ kɯə	ອຸກຸທຸກຸ
every	pwɔ ³	ເບຢຸ່ງ	slow	zɔ ³	ນຸ່ງ
then; after	t ^h wə ³ rɔ	ປທຸກຸງັ້	quick; fast	prja ³	ເຣກຸທຸງ
never	tə ¹ p ^h wəto ¹	ຮຸບຸກຸທຸກຸ	very; quite	la ³	ຢຸ່ງ
seldom	ŋetə ¹ p ^h wə	ເຢຢັ້ງຢື່ງຢັ້			

11.4 Additional vocabulary

large loom	t ^h ɛkrɯ ¹	ປັ່ກຸກຸທຸງ	shoulder bag	pjɛ ³	ເຢທຸງັ້
loom	t ^h ɛkrɔ ³	ປັ່ກຸກຸທຸງັ້	everyone	pwɔ ³ tə ¹ prɛ ¹	ເບຢຸ່ງຮຸບຸກຸທຸກຸ
needle	t ^h ɛ	ປັ່	everywhere	pwɔ ³ tə ¹ p ^h o ¹	ເບຢຸ່ງຮຸບຸກຸທຸກຸ
safety pin	t ^h ɛkɔ	ປັ່ກຸທຸງ	clothing	hje ¹ dʒɔ ¹	ຢຸທຸງັ້ນຢຸ່ງ
pin	t ^h ɛki ³	ປັ່ກຸທຸງ			

Lesson 12: Clothing

12.1 Dialogue

A.	I'd like to see that shirt.	va ³ 0εzɯ mja dʒa ¹ de nwe ¹ tə'pɯ ¹	មង្គ ច្រើនយ៉ាង ឯហេន និយម ឧប ត្រឡប់ គ្រឿង
B.	Which one?	bite ³ tə'pɯ ¹ te ³	ក្នុងនោះ គ្រឿង ណា ?
A.	That red one there.
Maybe it's too small	de a ¹ li ¹ nwe ¹ tə'pɯ ¹
be ¹ ta ¹ be ¹ a ¹ pa ¹ ti s ^h ilɯ ³	ឧប ទ ល្មម ត្រឡប់ គ្រឿង
វាខ្លះខ្លះ ខ្លះខ្លះ តូច
B.	This white shirt is bigger.	a ¹ bu ³ je ³ tə'pɯ ¹ a ¹ du ¹ lə	ទ វា ហ្នឹងគ្រឿង ធំ ធំ ល្មម
A.	Do you think it is big enough?	ng ¹ ta ¹ ne ¹ na a ¹ du ¹ to ³ s ^h ale ɛ ³	តើ វា គ្រឿង ធំ ធំ គ្រប់ គ្រប់ ឬ ?
B.	It is the biggest shirt we have.	je ³ ma ³ a ¹ du ¹ le lɔ ³ pli ³	ហ្នឹង គ្រឿង ធំ ធំ បំផុត យើង មាន
A.	How much is the white shirt?	dʒa ¹ bu ³ nwe ¹ a ¹ ɲu ¹ bate ³	និយម វា ត្រឡប់ ខ្លះ ឯណា ?
B.	The white shirt is more expensive than the red one.	dʒa ¹ bu ³ je ³ a ¹ ɲu ¹ du ¹ le na a ¹ li ¹ nwe ¹	និយម វា ហ្នឹង ខ្លះ ធំ ធំ ល្មម ធំ ធំ ល្មម ត្រឡប់ គ្រឿង

12.2 Drills

Drill 1:

What colour is this? je ³ ma ¹ a ¹ la ¹ ti ³ te ³	ហ្នឹង គ្រឿង ណា គ្រឿង ?
----------------------	--	------------------------

Drill 2:

That shirt is white. dʒa ¹ nwe ¹ a ¹ bu ³	និយម ត្រឡប់ ទ វា គ្រឿង
red. li ¹	ល្មម

Drill 3:

These clothes are clean. hje ¹ dʒa ¹ je ³ ta ¹ he ¹ a ¹ mwo ³ pli ³	វា គ្រឿង ហ្នឹង គ្រឿង គ្រឿង គ្រឿង គ្រឿង
dirty. a ¹ ta ¹ pro	គ្រឿង គ្រឿង
wet. a ¹ dzo ¹	គ្រឿង
dry. a ¹ kra ³	គ្រឿង

Drill 4:

That shirt is large.
attractive.
expensive.
small.

dʒa¹ nwe¹ a¹du¹
a¹twɔ
a¹ŋu¹du¹
a¹pa¹ti

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់
ទាក់ទាញ
ថ្លៃថ្លា
តូច

Drill 5:

This shirt is the largest.
smallest.

dʒa¹ je³ ma¹ a¹du¹ le
a¹pa¹ti

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ ល្មម
តូច

Drill 6:

This sarong is
very ugly.
good.
inexpensive.

hje¹ je³ a¹mumja na¹dʒɔ
a¹rja
a¹ŋu¹kɔ¹

សំពត់ ធំ ទាប ខ្ពស់ ឆ្នើម
ល្អ
ថ្លៃថ្នា

Drill 7:

This shirt is **larger than** that one.

dʒa¹ je³ a¹du¹ le klo³ na nwe¹ tɔ¹ pɰ¹

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ ល្មម ធំ ធ្លា ធំ ធ្លា ធំ ធ្លា

This shirt is **not as large as** that one.

dʒa¹ je³ a¹du¹ krɰ¹ na¹ nwe¹ tɔ¹ pɰ¹ to¹

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ ល្មម ធំ ធ្លា ធំ ធ្លា តូច

Drill 8:

This shirt is large.

dʒa¹ je³ a¹du¹

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់

This shirt is rather large.

dʒa¹ je³ a¹du¹ sʰalɛ

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ គ្រប់ល្មម

This shirt is very large.

dʒa¹ je³ a¹du¹ na¹dʒɔ

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ ឆ្នើម

This shirt is the largest.

dʒa¹ je³ a¹du¹ le

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ ល្មម

This shirt is too large.

dʒa¹ je³ a¹du¹ sʰilɯ³

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ គ្រប់ល្មម

This shirt is not large.

dʒa¹ je³ a¹du¹ to¹

នីមួយៗ ធំ ខ្ពស់ តូច

This shirt is not at all large.

dʒa¹ je³ a¹du¹ ta¹kito¹

និយម ហ្នឹង ខ្ពស់ គ្រឿង តូច

12.3 Lesson vocabulary

shirt	dʒa¹	និយម	inexpensive	a¹ŋu¹kɔ¹	ទំនាប
red	li¹	លឿង	expensive	a¹ŋu¹du¹	ទំនាបខ្ពស់
white	bu³	ស្លេក	good	a¹rja	ល្អ
<i>clsf. clothing</i>	pu¹	ធុត	dry	a¹kra³	ស្រក
most, best	lə	ល្អ	wet	a¹dʒo¹	ស្រព
rather	s ^h alə	គ្រប់ល្អ	dirty	a¹ta¹pro	ខ្ពស់
colour	a¹la¹	ពណ៌	clean	a¹mwɔ³pli³	ស្រស់ស្អាត
these	jeta¹he	ហ្នឹង	attractive	a¹twɔ	ល្អ
price	a¹ŋu¹	តម្លៃ	ugly	a¹mumja	ខ្ពស់
maybe	bɛ¹ta¹be¹	អាច	small	a¹pa¹ti	តូច
equal with	krɯ¹	ស្មើ	large	a¹du¹	ខ្ពស់

12.4 Additional vocabulary

brown	ɔ	ខ្មៅ	pants	hje¹k ^h ja¹	អាវក្រហម
green/blue	θwə³	បៃតង	man's sarong	hje¹ta¹va¹	អាវក្រហមស្រក
purple	θwə³ɔrɯə	បៃតងខ្មៅ	women's sarong	hje¹prɛ¹mo¹	អាវក្រហមស្រកស្រព
orange	ɔbja³	ស្លេក	skirt	hje¹ta¹va¹ tɯ³	អាវក្រហមស្រក តូច
pink	bja³li¹	ស្លេកលឿង	shoes	k ^h ja¹dja ta¹p lo	ស្រព គ្រឿង
grey	ta¹p ^h ɛ¹	ស្លេកខ្មៅ	hat	k ^h u¹klwɔ³	អាវក្រហមស្រក
yellow	bja³	ស្លេក	to wear (on top)	θja	ល្អ
black	lɔ¹	លឿង	to wear (lower garments)	kɯ³	តូច

Lesson 13: Tending animals

13.1 Dialogue

A.	Where are you going?	nɛ¹ dʒwə bite³	ទុយង្គេ និហុ កនរង្គ ?
B.	I am going to feed the pigs.	va³ dʒwə bɿə¹ e¹ tʰja sʰɛ¹	មន្ត និហុ កម្មកយ ម្ត បហេ នង្គ
A.	How many pigs do you have?	nɛ¹ tʰja o¹ ba dɿə³ te³	ទុយង្គេ បហេ ម្ត កេ ឆម្មកយ កង្គ ?
B.	I have four pigs.	va³ tʰja o¹ lwɿ³ dɿə³	មន្ត បហេ ម្ត ល្មបម្ម ឆម្មកយ
	They are in that pen.	a¹ o¹ də a¹ pɔ¹ ku³ nɯə¹	ម្ត ម្ត ឆ ម្ត ឆម្ម កង្គ នហ្ម
A.	What other animals do you have?	nɛ¹ tɛ¹pʰu tɛ¹ljɛ¹ o¹ krja ti³te³	ទុយង្គេ កម្មង្គកិច្ចកម្មង្គល្មម្ម ម្ត ករ្យកេ កង្គកង្គ ?
B.	I also have chickens and ducks.	va³ sʰje³ na ta¹sa o¹kɿə³ pa³	មន្ត សហង្គ កេ កេន្ត ម្ត កម្មកយ ឆម្ម
	It is hot, so they are under the house.	kəkɯ na¹dʒɔ pʰunɯə¹ro sʰje³ na ta¹sa o¹ də hi¹ lɛ³	កម្មង្គកម្មង្គ ក្នុងនិច្ច កិច្ចនហ្មកម្មង្គ សហង្គ កេ កេន្ត ម្ត ឆ ម្ម ល្មម្ម

13.2 Drills

Drill 1:

How many pigs do you have?	nɛ¹ tʰja o¹ ba dɿə³ te³	ទុយង្គេ បហេ ម្ត កេ ឆម្មកយ កង្គ ?
cows	pɯ	ឆម្ម

Drill 2:

How many chickens do you have?	nɛ¹ sʰje³ o¹ ba bɛ¹ te³	ទុយង្គេ សហង្គ ម្ត កេ កេន្ត កង្គ ?
ducks	ta¹sa	កេន្ត

Drill 3:

How many houses do you have?	nɛ¹ hi¹ o¹ ba me³ te³	ទុយង្គេ ម្ម ម្ត កេ មង្គ កង្គ ?
books	li¹u¹ o¹ ba u te³	ល្មង្គ ម្ត កេ ង កង្គ

children

p^hu o¹ ba prɛ¹ te³

ក្មេង ២ នាក់ ប្រុស ២ នាក់

Drill 4:

I have four chickens.
pigs.
houses.
children.

va³ s^hje³ o¹ lwi³ be¹
t^hja o¹ lwi³ dɯə³
yi¹ o¹ lwi³ me³
p^hu o¹ lwi³ prɛ¹

មាន ៤ គ្រឿង ឈ្មួញ ក្មេង
ស្រូវ ២ គ្រឿង ឈ្មួញ
ផ្ទះ ២ គ្រឿង ម្តាយ
ក្មេង ២ គ្រឿង ប្រុស

Drill 5:

The chicken is in the house.
under
on
in front of
behind
beside

s^hje³ o¹ də hi¹ ku³
lɛ³
k^hu¹
ne³
k^hje³
k^ha³s^hje

មាន ២ គ្រឿង ឈ្មួញ ក្មេង
ក្រោម
លើ
មុខ
ក្រោយ
នៅ ជិត

Drill 6:

The pigs are in the pen.
in the field.
over there.
here.

t^hja o¹ də a¹ pɔ¹ ku³
lja k^hu¹
nuə¹ tɔ¹kje³
bi³je³

មាន ២ គ្រឿង ឈ្មួញ ក្មេង
ក្រោយ ក្រោយ ក្រោយ
ក្រោយ ក្រោយ ក្រោយ
នៅ ទី ដទៃ
នៅ ទី ដទៃ

Drill 7:

Three cows are in the field.
on the road.
over there.

pu³ θuə³ dɯə³ o¹
də lja k^hu¹
kljadu¹ ku³
nuə¹

មាន ៣ គ្រឿង ឈ្មួញ
ក្រោយ ក្រោយ ក្រោយ
នៅ លើ ផ្លូវ ក្រោយ
នៅ ទី ដទៃ

Drill 8:

It is hot, and so the chickens are under the house.

kəkɯ na'dzɔ p^hunwə'ro s^hje³ o' də hi' lɛ³

ភ្នំភ្នំ ច្រូន ក្នុង ផ្ទះ ក្រោម ផ្ទះ ក្រោម ផ្ទះ

the pigs drink lots of water.

kəkɯ na'dzɔ p^hunwə'ro t^hja o't^hja³ lɔ³ ɛ la³

ភ្នំភ្នំ ច្រូន ក្នុង ផ្ទះ ក្រោម ផ្ទះ ក្រោម ផ្ទះ ច្រូន ទឹក

13.3 Lesson vocabulary

pig	t ^h ja	ឋាន	<i>clsf - animals with 4 legs</i>	dɯə³	ឆ្កែ
duck	ta'ʂa	ក្រូច	<i>clsf - birds</i>	bɛ¹	ក្រូច
food	s ^h ɛ¹	ស្រូវ	<i>clsf - houses</i>	me³	ផ្ទះ
which	krja ti³te³	ព្រះស្រី ក្រូច	<i>clsf - books</i>	u	សៀវភៅ
in	ku³	ក្នុង	<i>clsf - people</i>	prɛ¹	មនុស្ស
under	lɛ³	ក្រោម	to feed (animals)	bɯə¹e¹	រក្សា
in front of	ne³	មុខ	animals	tɛ¹p ^h u tɛ¹lje¹	សត្វក្នុងផ្ទះ- សត្វក្រៅផ្ទះ
behind	k ^h je³	ក្រោយ	pigpen	t ^h ja pɔ¹	ឋាន ឆ្កែ
beside	k ^h a³s ^h je	ក្រោម	field	lje	ក្រោម
on	k ^h u¹	លើ	cow	pu	គោ
therefore; and so	p ^h unwə'ro	ក្នុងផ្ទះ	chicken	s ^h je³	ក្រូច

13.4 Additional vocabulary

hen	s ^h je³mɯə	សត្វក្នុងផ្ទះ	water buffalo	pa'nɛ	គោឆ្នេរ
rooster	s ^h je³p ^h ɛ³	សត្វក្នុងផ្ទះ	horse	ta'θi	ក្រូច
chick	s ^h je³p ^h u	សត្វក្នុងផ្ទះ	dog	t ^h wi¹	ឋាន
cat	t ^h jo	ឋាន	goat	pe	គោ

Lesson 14: Planting a garden

14.1 Dialogue

A.	What are you planting?	nɛ¹ i¹lɿø tɪ³tɛ³	ឥឡូវ ឯងប្រុងដាំ អ្វី? ?
B.	I am planting beans.	va³ i¹lɿø kɔbi³	ម្ចាស់ ប្រុងដាំ ប៊ែន
A.	Is this your garden?	je³ ma¹ nɛ¹ ta¹rɛ ɛ³	ហ្ន៎ ឃ្លា ឥឡូវ គេនាំ ឯង ?
B.	Yes, it's mine.	a¹ma ma¹ va³ tɛ³	ទេ ឯង ឃ្លា ម្ចាស់ គេ
A.	When will you pick the beans?	nɛ¹ i¹ba¹ kɔbi³ bikʰɛ³ pa³ tɛ³	ឥឡូវ ឯង នាំ ប៊ែន ពេលណា នាំ ?
B.	If the rains are good, they will be ready in two months.	ki¹ kɛdʒɿ rja ma¹ nje³ lɛ³ a¹ku³ ba¹ e¹ ni ho	បើ ភ្លៀស ល្អ ពួកគេ នាំ ប៊ែន រៀប រយ ពី ពីរ ខែ
A.	Will you eat them or sell them?	nɛ¹ e¹ pa³ ɛ³ ki¹ ma¹ to¹ ma¹ nɛ¹ i¹sʰɛ³ pa³ ɛ³	ឯង នាំ ឯង ឬ នាំ គេ ដាំ ឬ នាំ គេ ?
B.	Some we will eat. Most we will sell.	pɛ¹ e¹ ta¹he¹ pɛ¹ i¹sʰɛ³ ɛlɔ pa³	ឯង នាំ គេ ឯង ឯង នាំ គេ ខ្លះ ឯង

14.2 Drills

Drill 1:

I am planting	vegetables.	va³ i¹lɿø	θwi do³bja³lɛ¹	ម្ចាស់ ប្រុងដាំ	ឯង ដាំ អ្វី?
	corn.		kʰu¹kʰeθɛ¹		ម្លប់
	onions.		pu³holi¹		ប៊ែន

Drill 2:

Is this	yours?	je³ma¹ nɛ¹	tɛ³ ɛ³	ហ្ន៎ ឃ្លា ឥឡូវ គេនាំ ឯង ?
	mine?	va³		ម្ចាស់
	theirs?	ɛ¹θi³		គេនាំ គេ
Is that	his/hers?	nwe¹ma¹ a¹	tɛ³ ɛ³	នាំ គេ ឯង ឬ នាំ គេ ?
	ours?	pɛ¹		ឯង

Drill 3:

This is mine.	je ³ ma ¹ va ³ tɛ ³	ហ្ន៎មទ មទ គទ
yours.	nɛ ¹	នមទ
his/hers.	a ¹	ទ
theirs.	ɛ ¹ θi ³	ទទទ

Drill 4:

It's not mine.	va ³ tɛ ³ ma ¹ to ¹	មទ គទ មមទគទ
yours.	nɛ ¹	នមទ
his/hers.	a ¹	ទ

Drill 5:

If the rain stops, I will go.	ki ¹ kɛdʒɯ ¹ o ¹ kɯə ro va ³ dʒɯə pa ³	កខ កមទនិមទ ទកមម កទ មទ និហ មមទ
If my friend goes	va ³ k ^h o ³ bɔθjo ki ¹ dʒɯə ro va ³ dʒɯə pa ³	មទ ទទកទទទ កខ និហ កទ មទ និហ មមទ
If I have money	va ³ ru ³ ki ¹ o ¹ ro va ³ dʒɯə pa ³	មទ កទ កខ ទ កទ មទ និហ មទ

Drill 6:

Will you eat them or sell them?	nɛ ¹ e ¹ pa ³ ɛ ³ ki ¹ ma ¹ to ¹ ma ¹ nɛ ¹ i ¹ s ^h ɛ ³ pa ³ ɛ ³	នមទ ទ មមទ ទ កខ មមទគទ មទ នមទ ទ មមទ មមទ ?
Will you plant corn or beans?	nɛ ¹ i ¹ lɯə k ^h u ¹ k ^h e ɛ ³ ki ¹ ma ¹ to ¹ ma ¹ kɔbi ³ ɛ ³	នមទ ទលមម ទទទ មមទ កខ មមទគទ មទ កទ មមទ មមទ ?
Will you take yours or mine?	nɛ ¹ p ^h je nɛ ¹ tɛ ³ pa ³ ɛ ³ ki ¹ ma ¹ to ¹ ma ¹ va ³ tɛ ³ ɛ ³	នមទ កមទ នមទ គទ មមទ ទ កខ មមទគទ មទ មទ គទ មមទ ?

Drill 7:

Will you plant today **or not?**

ນຊ້ າໂລູອ ຈຳຕ່ຳນຳ ປາ້ ຊ້ ມາໂ ທ່ ຊ້

ຮຸຢື່ ຈຸນຸຸຸ ທຳຸຸຸ ຂຸຸ ຸຸ ມຸ ຸ ຸ ?

Will you sell your
vegetables

ນຊ້ າໂສໂ ຊ້ າໂວີ ດ່ວຸຸຸ ປາ້ ຊ້ ມາໂ ທ່ ຊ້

ຮຸຢື່ ຈຸຸ ຮຸຢື່ ຈຸຸ ຈຸຸ ຈຸຸ ຸຸ ຸຸ ຸຸ ຸຸ ຸຸ ?

Will you harvest
today

ນຊ້ າໂບາໂ ຈຳຕ່ຳນຳ ປາ້ ຊ້ ມາໂ ທ່ ຊ້

ຮຸຢື່ ຈຸຸ ທຳຸຸ ຸຸ ຸຸ ຸຸ ຸຸ ຸຸ ?

14.3 Lesson vocabulary

to plant seeds	i'liwə	ຈຸນຸຸຸ	vegetables	θwi dɔʔbjaʔlɛ¹	ຸບຸ ຈຸຸຸຸຸຸ
to pick (harvest) vegetables	i'ba¹	ຈຸຸຸ	beans	kɔ'bi³	ກຸຸຸຸ
if	ki¹	ກຸ	corn	kʰu¹kʰeθɛ¹	ອຸຸຸຸຸຸ
to stop; rest	o'kɰə	ອຸຸຸຸຸ	onions	pu³holi¹	ຸຸຸຸຸຸ
some	ta'he¹	ຸຸຸຸ	money	ru³	ກຸຸ
more; most	ɛlə	ຸຸຸ	garden	ta'rɛ	ຸຸຸຸຸ

14.4 Additional vocabulary

to plant seedlings	i'sʰo i'plu³	ຈຸຸຸ ຈຸຸຸຸ	garlic	pu³hobu³	ຸຸຸຸຸຸ
cucumber	djeʔθɛ¹	ຸຸຸຸຸ	eggplant	kjaθɛ¹	ກຸຸຸຸຸ
bamboo shoots	i'bjə¹	ຈຸຸຸຸ	shovel	ta'ne¹ lɛkɰə¹	ຸຸຸຸ ຸຸຸຸຸຸ
mushrooms	krɰ¹	ກຸຸຸຸ	plough	tʰa	ປຸ
tomato	kjaʔsʰje¹θɛ¹	ກຸຸຸຸຸຸຸຸ	field rake	i'kʰwi	ຈຸຸຸຸ
cabbage	ta'plɛ¹bo¹	ຸຸຸຸຸຸ	sickle	ta'dʒɛ³	ຸຸຸຸ
pumpkin	lɰheʔθɛ¹	ຸຸຸຸຸຸ	hoe	ta'ne¹	ຸຸຸຸ
hot peppers	θɛ¹hja	ຸຸຸຸຸ	spade	ta'pɰ³	ຸຸຸຸຸ

sweet potatoes

krwə¹s^hw³

ကျဟုတ်ခွံ

Lesson 15: Fishing

15.1 Dialogue

A.	I hear that you are going fishing.	va ³ ni ^h wə ³ na nɛ ¹ dʒwə ³ bie ¹ tɛ ³	ឃ្លា ត្រូវបានដឹង ថា អ្នក ទៅ ប្រើប្រាស់ រំលឹក
B.	Yes. Do you want to come?	a ¹ ma ³ nɛ ¹ មែនឬ អ្នក ចង់ មក មែន ទេ?	ឆ្លើយ ថា បាទ អ្នក ចង់ មក មែន ឬ ទេ?
A.	When will you go?	nɛ ¹ dʒwə ³ bik ^h ɛ ³ pa ³ te ³	អ្នក ចង់ ទៅ ណា ពេល ណា មែន ?
B.	Next Monday. Do you have a pole?	s ^h je a ¹ no ¹ pa ³ tə ¹ kle ³ mɔ ³ tə ¹ ne ³ nɛ ¹ bis ^h ɛ ³ o ¹ ɛ ³	សប្តាហ៍ ខ្លះ ទៀត អ្នក មាន ប្រដាប់ ប្រយោជន៍ ឬ ទេ? អ្នក មាន ប្រដាប់ ប្រយោជន៍ ឬ ទេ?
A.	No. I don't.	to ¹ va ³ te ³ o ¹ to ¹	ទេ ឃ្លា អត់ ទេ ឬ ទេ?
B.	I doesn't matter. You can use mine. I will use my father's instead.	a ¹ le ³ heo ¹ to ¹ nɛ ¹ no ³ e ¹ va ³ te ³ a ¹ ni ³ va ³ no ³ e ¹ dw ¹ va ³ p ^h ɛ ³ te ³ pa ³	ទេ វា មិន មាន អ្វី ទេ អ្នក អាច ប្រើ របស់ ខ្ញុំ បាន ឃ្លា អត់ ទេ ឃ្លា អត់ ទេ ឃ្លា អត់ ទេ ឃ្លា អត់ ទេ

15.2 Drills

Drill 1:

When will it happen? | a¹ t^hwɔ³t^hja¹ bik^hɛ³te³ | ឯ វា កើត ឡើង ពេល ណា មែន ?

Drill 2:

It will happen	tomorrow.	a ¹ t ^h wɔ ³ t ^h ja ¹ s ^h jepa ¹ ro ³	ឯ វា កើត ឡើង	សប្តាហ៍ ខ្លះ ទៀត
	next week.	s ^h je a ¹ no ¹ tə ¹ kle ³		សប្តាហ៍ ខ្លះ ទៀត អ្នក មាន ប្រដាប់ ប្រយោជន៍
	next month.	s ^h je a ¹ no ¹ tə ¹ le ³		សប្តាហ៍ ខ្លះ ទៀត អ្នក មាន ប្រដាប់ ប្រយោជន៍
	next year.	s ^h je a ¹ no ¹ tə ¹ na ¹		សប្តាហ៍ ខ្លះ ទៀត អ្នក មាន ប្រដាប់ ប្រយោជន៍
	next Monday.	s ^h je a ¹ no ¹ mɔ ³ tə ¹ ne ³		សប្តាហ៍ ខ្លះ ទៀត អ្នក មាន ប្រដាប់ ប្រយោជន៍

Drill 3:

<p>We will go fishing this (early) afternoon.</p> <p>this (late) afternoon.</p> <p>tonight.</p> <p>this evening.</p> <p>tomorrow.</p> <p>tomorrow morning.</p>	<p>pɛ¹ dʒwə bie¹tɛ³ mɔkwɨ pa³</p> <p>mɔhe</p> <p>je³ tə¹θɛ³</p> <p>mɔkʰi</p> <p>sʰje pa¹ro³</p> <p>pa¹ro³ mɔli³</p>	<p>ខ្សែ ពិហ្ម ក្នុងម៉ឺនាត មហ័ស្ស័យ ខ្សែ</p> <p>មហ័ស្ស័យ</p> <p>ម៉ឺនាត</p> <p>មហ័ស្ស័យ</p> <p>ស្រាត់ ខ្សែ</p> <p>ខ្សែ មហ័ស្ស័យ</p>
---	---	---

Drill 4:

<p>We will leave at 4:00 p.m.</p> <p>at 7:00 p.m.</p> <p>at 10:30 a.m.</p>	<p>pɛ¹ dʒwə bi lwɨ¹ mu³ pa³</p> <p>nwo mu³</p> <p>sʰje mu³ ta¹kla³me³</p>	<p>ខ្សែ ពិហ្ម ក្នុង ម៉ឺនាត</p> <p>ម៉ឺនាត</p> <p>ស្រាត់ ម៉ឺនាត</p>
---	---	---

Drill 5:

<p>I think that you are going fishing.</p> <p>I hear that</p> <p>I know that</p>	<p>va³ ta¹nɛ¹ na nɛ¹ dʒwə bi e¹tɛ³</p> <p>va³ nihwə³ na</p> <p>va³ θɛɲɛ³ na</p>	<p>ម៉ឺនាត ក្នុងម៉ឺនាត ខ្សែ ពិហ្ម ក្នុងម៉ឺនាត</p> <p>ម៉ឺនាត ក្នុងម៉ឺនាត</p> <p>ម៉ឺនាត ក្នុងម៉ឺនាត</p>
---	---	--

Drill 6:

<p>We think about going fishing.</p> <p>talk</p> <p>hear</p>	<p>pɛ¹ ta¹nɛ¹ bɛ¹kjana bie¹tɛ³</p> <p>hebe</p> <p>nihwə³</p>	<p>ខ្សែ ក្នុងម៉ឺនាត ក្នុងម៉ឺនាត ក្នុងម៉ឺនាត</p> <p>ម៉ឺនាត</p> <p>ក្នុងម៉ឺនាត</p>
---	--	--

Drill 7:

<p>You can use mine.</p> <p>see</p> <p>have</p>	<p>nɛ¹ no³e¹ va³ tɛ³ a¹ni</p> <p>mja</p> <p>pʰje</p>	<p>ខ្សែ ម៉ឺនាត ម៉ឺនាត ក្នុងម៉ឺនាត</p> <p>ម៉ឺនាត</p> <p>ពិហ្ម</p>
--	--	--

15.3 Lesson vocabulary

to come along	hja ³ kwə ³	ឃ្មុំឃ្មុំ	to fish (with a pole)	bie ¹ tɛ ³	រាងក្របី
next; later; in the future	s ^h je a ¹ no ¹	សហ៍ ឡឡ	fishing pole	bis ^h e ³	រាងក្របី
never mind; no problem	a ¹ le ^h eo ¹ to ¹	ឡឡឡឡឡឡ	Monday	mɔ ³ tə ¹ ne ³	មហ៍ក្របី
to use	no ³ e ¹	នឺឡឡ	(early) afternoon	mɔ ³ kwɪ	មហ៍ក្របី
alone; self	du ¹	ឌឺ	(late) afternoon	mɔ ³ he	មហ៍ក្របី
to happen; occur; become	t ^h wɔ ³ t ^h ja ¹	បឃ្មុំបឃ្មុំ	tonight	je ³ tə ¹ θe ³	ហ៍ក្របី
about; concerning	bɛ ¹ kjana	រាងក្របី	half	ta ¹ kla ³ me ³	ក្របី

15.4 Additional vocabulary

Tuesday	mɔ ³ nje ³ ne ³	មហ៍ក្របី	fish hook	i ¹ bi	ឡឡ
Wednesday	mɔ ³ θwə ³ ne ³	មហ៍ក្របី	catfish	tɛ ³ ku ¹	ក្របី
Thursday	mɔ ³ lwi ³ ne ³	មហ៍ក្របី	eel	tɛ ³ ru	ក្របី
Friday	mɔ ³ na ³ ne ³	មហ៍ក្របី	crab	s ^h wo ¹	សឡ
Saturday	mɔ ³ ka ¹ tɔ ¹	មហ៍ក្របី	shrimp	s ^h wo ¹ ko	សឡ
Sunday	mɔ ³ ne ³ du ¹ e ¹	មហ៍ក្របី	fishnet	ta ¹ vi ³	ក្របី
a fish	tɛ ³	ក្របី	fishnet	sa ¹ ta ¹ pre ³	ក្របី

Lesson 16: Hunting

16.1 Dialogue

A.	Where are you going?	nɛ̌¹ dʒwə bite³	ឧប្បដិសីត ណា កន្លែង ?
B.	I'm going hunting.	va³ dʒwə lɰ¹ tɛ̌¹miː¹	មេ ណា ឮប្បដិសីត ឧប្បដិសីត
A.	What do you use to hunt?	nɛ̌¹ dʒwə lɰ¹ tɛ̌¹miː¹ na ti³te³	ឧប្បដិសីត ឮប្បដិសីត ឧប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង ?
B.	I use a slingshot or a gun.	va³ no³e¹ pʰjadʒo to¹ m a¹ na sʰiŋa¹	មេ ក្នុងឆ្នាំ ក្រែងឬក្នុង គ្រប់ មេ គ្រប់ កន្លែង
	Today I have my gun because I am hunting for deer.	je³te¹ne³ va³ dʒwə ni sʰiŋa¹ mɛ̌te³hero va³ kʰɛ̌ e¹ na ta¹kʰje³ pɔ³	ហ្នឹងឆ្នាំមេ មេ ណា ឧប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង, ឧប្បដិសីត ឮប្បដិសីត មេ មេ គ្រប់ កន្លែង ឧប្បដិសីត
A.	Do you ever use a trap?	nɛ̌¹ no³e¹ no ta¹dʒja³ ɛ̌³	ឧប្បដិសីត ក្នុងឆ្នាំ គ្រប់ កន្លែង ឧប្បដិសីត ?
B.	Yes.
In the hot season a trap catches many small animals.	a¹ma
bi kɛ̌kɛ̌kʰɛ̌ sʰjae¹ ta¹dʒja³ ro a¹ niːrja na¹dʒo zɰetʰuːpʰu	ឧប្បដិសីត
ក្នុង រដូវក្ដៅ មេ គ្រប់ កន្លែង ក្នុង ឆ្នាំ ឧប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង ឧប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង

16.2 Drills

Drill 1:

He will not go hunting because	it is raining.	a¹ dʒwə lɰ¹ tɛ̌¹miː¹ to¹ mɛ̌te³hero kɛ̌dʒɰ¹	មេ ណា ឮប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង ក្នុង ឆ្នាំ ឧប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង
he is not well.		a¹ dʒwə lɰ¹ tɛ̌¹miː¹ to¹ mɛ̌te³hero o¹ mo¹ to¹	មេ ណា ឮប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង ក្នុង ឆ្នាំ មេ គ្រប់ កន្លែង
he is busy.		a¹ dʒwə lɰ¹ tɛ̌¹miː¹ to¹ mɛ̌te³hero a¹ tɛ̌¹me¹ o¹ ɛ̌	មេ ណា ឮប្បដិសីត គ្រប់ កន្លែង ក្នុង ឆ្នាំ មេ គ្រប់ កន្លែង មេ គ្រប់ កន្លែង

Drill 2:

Do you ever	use a gun?	nɛ̌¹ no³e¹ no sʰiŋa¹ ɛ̌³	ឧប្បដិសីត ក្នុងឆ្នាំ គ្រប់ កន្លែង ឧប្បដិសីត ?

hunt (go in the jungle) alone?

nɛ̃¹ dʒwəle³ tʉdw¹ nɔ də mi¹kle³ ɛ̃³

នុយង្គ ណិហល្យង្គ គង់ឆង្គ តើ ឆហ ឃយឆរាណង្គ មុយង្គ ?

Drill 3:

Have you ever seen a wild elephant?

nɛ̃¹ mjaʰje¹ nɔ ta¹sʰa³mi¹ ɛ̃³

នុយង្គ ឃហឈបហង្គ តើ គន្លសហន្តឃយឆ មុយង្គ ?

killed a tiger?

nɛ̃¹ me¹θje³ nɔ pʰwə³kʰi³ ɛ̃³

នុយង្គ ឃយង្គទហង្គ តើ រិយគយ្យឆ មុយង្គ ?

eaten bear's meat?

nɛ̃¹ e¹ nɔ tʰe³zje¹ ɛ̃³

នុយង្គ តើ បង្គរហង្គ មុយង្គ ?

Drill 4:

I have never seen a tiger.

va³ mjaʰje¹ nɔ pʰwə³kʰi ta¹pʰwə to¹

ឃន្ត ឃហឈបហង្គ តើ រិយគយ្យឆ គន្លរិយគយ គន្ល

used a gun.

va³ nɔ³e¹ nɔ sʰiŋa¹ ta¹pʰwə to¹

ឃន្ត តើ តឆឆយង្គ គន្លរិយគយ គន្ល

16.3 Lesson vocabulary

to hunt	lɿ¹ tɛ̃¹ mi¹	ល្យង្គ គយង្គឃយឆ	slingshot	pʰjadʒɔ	រិហឈរិយង្គ
to be busy	tɛ̃¹me¹ o¹ ɛ	គយង្គឃយង្គ ម ធុ	gun	sʰiŋa¹	តឆឆយង្គ
to get; bring	nɿ	នុយឆ	small animals (birds, rodents)	zɿwətʰu¹pʰu	រុយគយបង្គរិច
because	me¹te³hero	ឃយង្គគង្គមុយង្គ	noose trap	ta¹dʒja³	គន្លរិហន្ត
hot season	kekuḵʰɛ³	រាមុយង្គរាមុយង្គ	to trap	sʰaɛ¹	តមុយង្គ
to shoot	kʰɛ	ទង្គ	elephant	ta¹sʰja³	គន្លសហន្ត
meat	ze¹	រុយង្គ	wild elephant	ta¹sʰja³ mi¹	គន្លសហន្ត ឃយឆ
to kill	me¹θje³	ឃយង្គទហង្គ	tiger	pʰwə³kʰi³	រិយគយ្យឆ
to catch	nɿrja	នុយឆរាហន្ត	yellow deer	ta¹kʰje³	គន្លទហង្គ
alone	tʉdw¹	គង់ឆង្គ	bear	tʰe³	បង្គ

ever

ນວ

ຮີ້

16.4 Additional vocabulary

longbow	klje ¹	ກຽທູ້	frog	di ¹	ຮຸ່
arrow	klje ¹ plɛ	ກຽທູ້ຂຽຍູ່	rabbit	da ³ θɛ ¹	ຮູ່ຮູ່
deer (large, with antlers)	kro	ກາຮີ້	snake	ru	ຖຸ່ຍູ່
wild pig	t ^h jamɿ ¹	ປທະພຸ່ງ	bat	plɛ	ຂຽຍູ່
mouse	zɯə	ຖຸ່ຍາມ	bird	t ^h u ¹	ປູ່
mousedeer	zɯə ^h kro	ຖຸ່ຍາມກາຮີ້	pheasant	t ^h u ¹ ra	ປູ່ ຖຸ່ຍາ
elephant	ta ¹ s ^h ja ³	ຮູ່ສາຍ	snipe	t ^h u ¹ prw ¹	ປູ່ ຂຽຍູ່
monkey	zɯ ³	ຖຸ່ຍູ່	fowl	s ^h je ³ mi ¹	ສາຍ ພຸ່ງ
squirrel	zɯə ^h lje ¹	ຖຸ່ຍາມກຽທູ້			

Lesson 17: Building a house

17.1 Dialogue

A.	What is happening over there?	də nuə¹ ma¹ a¹ me¹ ti³te³	គុំ ឆ្ងាយ មេ ឲ្យ មេ ឲ្យ ឆ្ងាយ ឆ្ងាយ ?
B.	They are building a new house.

The men of the village work together to build new houses. | ɛ¹θi³ sʰotʰja¹ hi¹θɛ³

prɛ¹kʰu³ du¹ də zɔ³ ku³
ta¹he¹ sʰotʰja¹ sʰw¹lu³
hi¹θɛ³ | ឲ្យ ឲ្យ គេ ប្រកប ការ ងារ ថ្មី គ្នា ក្នុង ភូមិ ដើម្បី ប្រកប ការ ងារ ថ្មី គ្នា |
| A. | How long does it take to build a new house? | me¹ hi¹ tə¹me³ ma¹ a¹ ne³
bate³ | យូរ ឬ តិច ប៉ុន្មាន ថ្ងៃ ឬ មួយ ខែ ឬ បី ខែ ? |
| B. | Not long.
About three days. | a¹ne³ na to¹
θwə³ ne³ ma¹ a¹tʰwə³ prɛ | មិន យូរ ទេ ប្រហែល បី ថ្ងៃ |
| A. | Whose house is this? | hi¹ je³ tə¹me³ ma¹ u³ tɛ³
pe³ | នេះ គឺ ផ្ទះ របស់ អ្នក ណា ? |
| B. | It is for a couple who will marry soon. | prɛ¹ kəri kʰo³mɛ³ ta¹he¹
a¹ne³ | នេះ គឺ សម្រាប់ គូ រៀប ការ ពិធី លឿន |
| A. | Can I help? | va³ me¹dʒjo a¹ni ɛ³ | តើ ខ្ញុំ អាច ជួយ បាន ឬ ទេ ? |
| B. | Do you know how to put thatch on a roof? | nɛ¹ θɛne³ tɛ³tʰja¹ ta¹hje
³ də hi¹kʰu¹ pʰute³ ɛ³ | តើ អ្នក ដឹង ឬ ទេ ត្រូវ ដាក់ ក្រដាស លើ ដំបូល ដូច ម្តេច ? |
| A. | No. | to¹ | ទេ |
| B. | Maybe it is better for you to watch for now. | kʰo³nə nɛ¹ o¹pɔmja ma¹ a¹
rjalə prɛ ko³le¹ | ប្រហែល ជា ល្អ ប្រសិន បើ អ្នក រង់ ចាំ មុន ប្រសិន បើ អ្នក មិន ដឹង ទេ |

17.2 Drills

Drill 1:

How long does it take to	build a house?	sʰotʰja¹ hi¹ tə¹me³ ma¹ a¹ ne³ bate³	ស្រាប់ ហើយ យូរ ឬ តិច ប៉ុន្មាន ថ្ងៃ ឬ មួយ ខែ ឬ បី ខែ ?
put on a roof?	tɛ³tʰja¹ hi¹kʰu¹ ma¹ a¹ ne³ bate³		ត្រូវ ដាក់ ក្រដាស លើ ដំបូល ដូច ម្តេច ឬ ទេ ?

Drill 2:

About four days.

lwi³ ne³ ko³le

ល្ងហ្មង ចង្គ រាត្រល្ង

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិបយ្មៃ រាត្រ

Exactly four days.

lwi³ ne³ tə¹ plu

ល្ងហ្មង ចង្គ គប្ប ធើ្វច

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិបយ្មៃ រាត្រ

Over four days.

lwi³ ne³ le

ល្ងហ្មង ចង្គ ល្ង

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិបយ្មៃ រាត្រ

Almost four days.

p^hu¹ lwi³ ne³

រិទ្ធ ល្ងហ្មង ចង្គ

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិបយ្មៃ រាត្រ

Drill 3:

They will marry **soon.**

ε¹θi³ kəri k^ho³mε³ pa³

ខ្លែទ្វ រាហ្មរា ទទ្មឃង្គ ធើ្វធើ្វ

He will build the house

a¹ kəri s^ho^t hja¹ hi¹ pa³

ធើ្វ រាហ្មរា គឺបហធើ្វ រា ធើ្វធើ្វ

I will visit

va³ kəri dzɔwə o¹le³ pa³

បធើ្វ រាហ្មរា និហា ខ្លល្ង ធើ្វធើ្វ

Drill 4:

I will finish **later.**

va³ mɛt^huə³ no¹pa³

បធើ្វ ឃធើ្វបហធើ្វ គុធើ្វធើ្វ

He will help us

a¹ mɛ¹dzjo pɛ¹

ធើ្វ ឃធើ្វនិហ្មរា ធើ្វធើ្វ

They will visit

ε¹θi³ dzɔwə o¹le³

ខ្លែទ្វ និហា ខ្លល្ង

Drill 5:

This house is for them.

hi¹ je³ ε¹θi³ ne³

រា ហង្គ ខ្លែទ្វ ចង្គ

for you.

sɛ¹

គុធើ្វ

for us.

pɛ¹

ធើ្វធើ្វ

17.3 Lesson vocabulary

to build	s ^h ɔt ^h ja ¹	ស្តីបង្រួង	roof	hi ¹ k ^h u ¹	មុខដំបូល
new	θɛ ³ ; a ¹ θɛ ³	ថ្មី ; ថ្មីថ្មី	thatch	ta ¹ hje ³	ស្រដាមដំបូល
man	prɛ ¹ k ^h u ³	ជនប្រុស	to thatch a roof	tɛ ³ t ^h ja ¹	ស្រដាមដំបូល
<i>clsf. house</i> - one house	tə ¹ me ³	ផ្ទះមួយ	to finish	t ^h wə ³	បញ្ចប់
to watch; observe	o ¹ pɔmja	ត្រួតពិនិត្យ	it is better	a ¹ rjalə	ល្អជាង
about; maybe	ko ³ le ¹	ប្រហែល	soon	kəri ¹	ឆាប់
exactly	ta ¹ plw	ត្រឹមត្រូវ	later	no ¹ pa ³	ក្រោយ
almost; close; near	p ^h w ¹	ជិត	for	ne ³	ចំពោះ
over (more than)	lə	លើ			

17.4 Additional vocabulary

door	ka ¹ da ³ mɔə	ទ្វារ	hand saw	lwa pa ¹ ti	ក្រវ៉ាត់ដៃ
window	ka ¹ da ³ p ^h u	ទ្វារបិទ	nail	li ¹ pa ¹ na ¹	ប្រដាប់បិទ
stairs	ka ¹ bo ³ θu ³	ទ្វារឡើង	hammer	i ¹ pɔ ¹	ក្រវ៉ាត់
bamboo floor	two ¹ k ^h u ¹	ស្រដាមដំបូល	large knife	hidw ¹ du ¹	ក្រវ៉ាត់ធំ
leaf thatch	le ¹	ស្រដាមដំបូល	hand plane	lɛt ^h wθje ¹	ក្រវ៉ាត់ដៃ
			drill	t ^h ɛpa ¹ ri ³ ku ³	ក្រវ៉ាត់ដៃ-គ្រឿង

Lesson 18: School

18.1 Dialogue

A.	Where are your children?	nɛ́¹ pʰu o¹ bite³	ឧប្បទេ កិច្ច ឲ្យ កងកង ?
B.	They are in school.	ɛ¹θi³ o¹ də θjoli¹ho³	ខ្ញុំទទួល ឲ្យ គ្រូ បង្រៀន
A.	How do they get to school?	ɛ¹θi³ dʒwə də θjoli¹ho³ pʰute³	ខ្ញុំទទួល រំលឹក គ្រូ បង្រៀន កិច្ចកង ?
B.	Usually they walk to the village.	ɛta¹ki¹ ɛ¹θi³ dʒwə na kʰja¹dɰə¹ prɛ	បើកង ខ្ញុំទទួល រំលឹក គ្រូ ទៅបង្រៀន ឲ្យ
A.	What do they learn in school?	ɛ¹θi³ heθjo krja li¹ ti³te³	ខ្ញុំទទួល បង្រៀន រៀន គ្រូ កង ?
B.	They learn to read and do math. Also, they learn several languages.	ɛ¹θi³ heθjo hə tʰwə³ dwa li¹dwa tʰwə³ to¹ ɛ¹θi³ heθjo ɛla³ ŋo rɰə¹ ta¹he¹	ខ្ញុំទទួល បង្រៀន រៀន គ្រូ គ្រូ បង្រៀន គ្រូ គ្រូ ខ្ញុំទទួល បង្រៀន គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ
A.	Why do you send your children to school?	mɛ¹te³ nɛ́¹ θu³ nɛ́¹ pʰu də θjoli¹ho³ ɛ³	ហេតុអ្វី ឲ្យ គ្រូ ឲ្យ គ្រូ គ្រូ បង្រៀន ឲ្យ ?
B.	All children should go to school.	pa¹dʒɛ pwətə¹prɛ¹ to³ko¹ dʒwə θjoli¹ho³	គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ
	They must learn so they will have a good future.	ɛ¹θi³ to³bɛ¹ heθjoli¹ turo ta³ple¹hja³ ma¹ li¹mja³li¹mɛ pa³	ខ្ញុំទទួល គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ

18.2 Drills

Drill 1:

Usually they walk to school.	ɛta¹ki¹ ɛ¹θi³ dʒwə na kʰja¹dɰə¹ də θjoli¹ho³ បើកង ខ្ញុំទទួល រំលឹក គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ
the teacher is a woman.	ɛta¹ki¹ θjoli¹ho³ θara ma¹ prɛ¹mo¹ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ
children learn to read.	ɛta¹ki¹ pa¹dʒɛ heθjo hə គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ

Drill 2:

Why do you send your children to school?

mɛtɛ³ nɛ¹ θu³ nɛ¹ p^hu də θjoli¹ho³

ឃុំកង្កែ ត្រូវ ទ្រង់ ត្រូវ រិះ គុណ ប្រាកដ ឬ ?

is education important?

mɛtɛ³ tɛ¹θip^hɛ nwa¹ a¹lo¹du¹ ɛ³

ឃុំកង្កែ គ្រប់គ្រង ត្រូវ ប្រាកដ ឬ ?

Drill 3:

Why doesn't he go to school?

mɛtɛ³ a¹ dzwaθ də θjoli¹ho³ to¹ ɛ³

ឃុំកង្កែ ឲ្យ រិះ គុណ ប្រាកដ ឬ ត្រូវ ឬ ?

she learn to read?

mɛtɛ³ a¹ hɛθjo hɛ li¹ to¹ ɛ³

ឃុំកង្កែ ឲ្យ ប្រាកដ ឬ ប្រាកដ ឬ ?

Drill 4:

You should go to school.

nɛ¹ to³

ko¹ dzwaθ də θjoli¹ho³

ត្រូវ ត្រូវ

រិះ គុណ ប្រាកដ ឬ

study hard.

jadzwa hɛθjoli¹

ប្រាកដ ឬ ប្រាកដ ឬ

write him a letter.

ra³ li¹tə¹ba¹ də ɛ¹o¹

រៀន ប្រាកដ ឬ ប្រាកដ ឬ

Drill 5:

He must go to school so that

he will learn to read.

a¹ to³be¹ dzwaθ de θjoli¹ho³ t

wro a¹ hɛ dzjə li¹ pə³

ឲ្យ ត្រូវ

រិះ គុណ ប្រាកដ ឬ

ឲ្យ ប្រាកដ ឬ ប្រាកដ ឬ

he can go to highschool.

a¹ t^hja¹bɛ tɔt^hu³θjoli¹ho³ pə³

ឲ្យ ប្រាកដ ឬ ប្រាកដ ឬ

he can get a good job.

a¹ ni¹bɛ¹ tɛ¹me¹ də a¹rja pə³

ឲ្យ ប្រាកដ ឬ ប្រាកដ ឬ

18.3 Lesson vocabulary

school	θjoli'ho³	ឆ្នាំមធ្យម	math; arithmetic	dwa	ឆ្នាំ
usually	eta'ki¹	ធើរៈ	language	ηo	ភាសា
go on foot	dʒwə na k ^h ja'dwə¹	រើរើ ឆ្នាំ មធ្យម	to learn	heθjo	រើរើឆ្នាំ
lesson; book	li¹	ឆ្នាំ	education	tɛ¹θip ^h ɛ	រើរើឆ្នាំ
why	me'te³	ឆ្នាំ	important	a'lo'du¹	ឆ្នាំ
children	pa'dʒɛ	រើរើ	woman	prɛ'mo¹	រើរើ
everyone	pwotə'prɛ¹	រើរើរើរើ	highschool	tɔt ^h u³ θjoli'ho³	រើរើឆ្នាំ មធ្យម
should	to³ko¹	ឆ្នាំ	to advance, succeed	t ^h ja'be	រើរើ
must	to³be¹	ឆ្នាំ	other	rwe¹	រើរើ
so that	turɔ	ឆ្នាំ	exert effort; try	jadʒw	រើរើ
future	tə'ple'hja³	រើរើរើរើ	a letter	li'tə'ba¹	រើរើ
smart	li'mja³li'mɛ	រើរើរើរើ	job	tɛ'me¹	រើរើ

18.4 Additional vocabulary

book	li'u	ឆ្នាំ	to practice	tɛ'me¹θjo	រើរើរើរើ
pencil	dʒɛ'bo³	រើរើ	to sing	hero³	រើរើ
pen	li'bo³	រើរើ	to ask	s ^h u'dja³	រើរើ
notebook	li'u lɛra³m a	រើរើ រើរើ	to reply, answer	hes ^h w¹	រើរើ
classroom	ro³ku³	រើរើ	to play	la'vɔ³	រើរើ
eraser	jwopli³	រើរើ	to remember	tɔ³ni	រើរើ
ruler	tɔ'bo³	រើរើ	to forget	s ^h o³ta'pa¹	រើរើ

paper

li'pli³

၇၃၉၇၃

to explain

hes^ho'

၇၆၈၉
